

Besökaren

Nr 10 1972

LOSNUMMERPRIS 3:25 inkl. moms

Intryck från en Englandsresa I

FINDHORN

Av Nils-Olof Jacobson

Eileen och Peter Caddy.

Knappt 50 km nordost om staden Inverness i Skottland, vid en vik av Nordsjön, ligger en f d fiskarby, numera badort med namnet Findhorn. I närheten finns en militär flygbas och en campingplats, rättare sagt uppställningsplats för husvagnar, Findhorn Bay Caravan Park. Där finns något hundratal husvagnar av varierande storlek, sommartid också många tält. Åtskilliga husvagnar bebos året om av folk som arbetar bl a vid flygbasen. Besökaren, som flanerar norrut längs den asfalterade huvudgatan genom campingplatsen, ser förvånad omgivningen förändras. I stället för bara husvagnar ser man små stugor omgivna av välskötta gräsmattor och ett överflöd av blommor och buskar, med praktfulla rosor som främsta blickfång. De husvagnar som finns är ofta tillbyggda och verkar rätt komfortabla, också omgivna av små täppor. Besökaren finner också ett hus med kök och matsal för 200 personer, i andra hus andaktsrum, kontor och verkstäder av olika slag, tryckeri och fotomörkrum. Man ser fruktträd och grönsaksland, en örtagård med en mångfald kryddväxter, t o m ett eucalyptusträd — ganska oväntat i denna landsända. Man kan titta in i ateljeer där konsthantverkare arbetar: keramiker, vävare, ljusstöpare, tecknare och målare.

När man utanför Skottland talar om "Findhorn", så menar man troligt

gen just denna del av Findhorn Bay Caravan Park. Här lever omkring 130 människor i ett samhälle (eng. community), som enligt gruppens grundare och ledare, Peter Caddy, syftar till att "demonstrera en alternativ livsform, vara pionjär för den nya tidsålderns livsväg i harmoni med Guds vilja och Hans lagar". Han fortsätter: "Det finns inga färdiga ritningar för en sådan livsväg. Vi söker och följer Guds ledning som kommer på olika sätt. Förmågan att få Guds ledning är inte en unik gåva för ett utvalt fåtal, utan tillgänglig för alla som vill ta sig tid att vara stilla och söka inåt. Guds röst kommer till själarna på många olika sätt: till några kommer den som den inre rösten ('the still small voice within'), till andra kommer den som intuition, eller som inre kunskap, eller som ledning ('guidance') i handling. Min hustru Eileen hör en inre röst och mottar detaljerad ledning som vi har följt med förvånande resultat. På detta sätt har Gud lett allt som sker i våra liv och i detta samhälle. Av oss själva är vi ingenting, men med Gud blir det till synes omöjliga möjligt."

Hur det började

"Flera av oss hade dragits tillsammans och hade mottagit lång träning i andligt liv innan vi kom till Findhorn. På hösten 1962, efter 15 år som flygofficer (i marktjänst) och sex år som ledare för ett stort hotell, fann jag mig själv tillsammans med min hustru Eileen, våra tre små pojkar och vår vän Dorothy MacLean, i undran vart vi skulle bli ledda att ta vägen härnäst. Vi hade en stor husvagn som vi leddes att placera i ett skräpigt hörn av Findhorn Bay Caravan Park... Det var verkligen den sista plats vi själva skulle ha valt!

Vi hade inga pengar, och varje gång jag försökte få arbete misslyckades jag på det mest besynnerliga sätt; det ena arbetet efter det andra gick om intet utan rimliga skäl. Så jag började, utan någon som helst kunskap om odling, att skapa en trädgård av det vi hade omkring oss: skräp, sand och grus med några centimeter jord ovanpå."

I flera år levde den lilla gruppen i sin husvagn, utan mycken kontakt med yttvärlden. Peter fick arbetslöshetsunderstöd, och på något sätt drog man sig fram. Man var helt inställda på att följa den ledning Eileen fick i meditation. Någon medlem i gruppen upplevde regelbunden telepatisk kontakt med rymd-

Från Findhorns trädgård.

väsen i ett visst moderskepp och fick besked att gruppen skulle evakueras från jorden om utvecklingen skulle göra det nödvändigt. Man kände till existensen av naturandar (älvor, fauner, gnomer etc) och devor.* Ingen i gruppen hade förut sått ett enda frö, och när man ville anlägga en trädgård på denna skräphög föll det sig naturligt för Dorothy att i meditation be devorna om hjälp. Genast kunde hon uppfatta svar, och det ledde till en omfattande kommunikation med devorna och naturandarna.

* Jag kan inte finna ordet "deva" i någon engelsk ordbok, men de uppges vara väsen tillhörande änglarnas hierarki. De sägs ha till uppgift att övervaka naturandarnas arbete med växterna; varje växtart har sin deva. Teosofen Geoffrey Hodson utgav 1925 en bok om naturandar och devor; den refereras i Brevcirkeln Arcanum september 1972.

Sir George Treveleyan kommenterar, i förordet till "The Findhorn Garden":

"Jag vet väl att det finns många avancerade medier som står i direkt kontakt med deva-världen och samarbetar med den. Rudolf Steiner visste allt om den och grundade sina biodynamiska metoder på denna kunskap och på sina undersökningar av de formande krafterna på eterplanet. Trädgårdsmästare med 'gröna fingrar' arbetar naturligtvis omedvetet med naturandarna genom sin blotta kärlek till växter. Vad som förefaller vara nytt i Findhorn är att här en grupp amatörer börjar från ingenting men har en direkt mental kontakt med deva-världen och fullt medvetet grundar sitt arbete på denna samlevnad. Det är ett fullständigt kompanjonskap mellan den mänskliga och de andliga världarna."

Peter och Dorothy arbetar nu inte längre direkt med trädgården, och

man talar inte så mycket om devor och naturandar. Självt kan jag inte bedöma om tillkomsten av trädgården kan förklaras tillräckligt genom vanligen kända faktorer. Jorden förefaller onekligen bestå mest av sand med ett tunt lager kompost ovanpå. Men trädgården är vacker och rikt blommande.

Konsten att flytta berg

Bakom Findhorns skapelse ligger en hundra procentig övertygelse om existensen av den andliga makt som man kallar Gud och om det självklara i att vända sig till denna makt så snart man behöver något. Man är däremot inte bunden till någon bestämd religionsform, och några organiserade gudstjänster förekommer inte utöver samling i tystnad morgon och kväll; var och en är fri att meditera på sitt sätt.

Den lilla gruppen i sin husvagn hade kontakt med andra andligt intresserade, och den växte sakta. I november 1967, efter fem år, var man fem vuxna, och korrespondensen uppgick till fem brev i veckan. Då mottog Eileen ett budskap att det nu var tid att inreda ett kontor i en särskild byggnad, med sex arbetsplatser och den bästa utrustning som fanns att få, bl a elektrisk skrivmaskin. Pengar fanns inga — men backen och utrustningen beställdes trots att man inte förstod vad detta väl tilltagna kontor skulle användas till. Man fick också ledning att skaffa en liten tryckpress och att, när kontoret var färdigt, börja trycka och sända ut de budskap som Eileen hade fått i meditation. Det blev helt oväntad efterfrågan på dessa små häften, och kontoret fylldes med arbete. Pengar kom in från kända och okända gynnare, och alla räkningar blev betalda i tid.

I februari 1968 fick Eileen en vision av en särskild byggnad för meditation och samling, 24 fot i fyrkant. Den byggdes på samma sätt utan pengar, inreddes med gedigna klädda stolar, flygel och stereoanläggning, och blev betald. I april 1969, när gruppen bestod av tio vuxna, kom instruktion att bygga en matsal för 70 personer (med plats för senare tillbyggnad) och ett kök som kunde servera 200. Åter började man i fullständig tro, utan pengar — huset byggdes och inreddes på sex veckor och blev betalt.

Findhorns historia är så full av sådana "mirakel" att man uppfattar dem som regel snarare än som undantag. "För att möta våra behov var vi helt beroende på Guds gräns-

lösa tillgångar, eftersom envar av oss hade gett upp allt, och så måste vi lära oss använda lagarna för manifestation. Vi lärde oss att för att manifestera vad vi behövde var vårt förenade tänkande och vår bön lika väsentliga, liksom att genast framföra tack i fullständig tro att det skulle manifesteras."

Andaktsrummet är redan för litet för att rymma både medlemmar och gäster samtidigt. Matsalen har byggts till i år. Ett tjugotal stugor har byggts för boende och gäster, tre ateljeer för konsthantverk, och man har köpt ett tvåvånings stenhus som tillhörde campingplatsens ägare. Visionerna omfattar nu hela campingplatsen, en närliggande gård på 40 hektar — och flygbasen. "Men det blir i Guds tid, inte i vår tid".

Samhället Findhorn

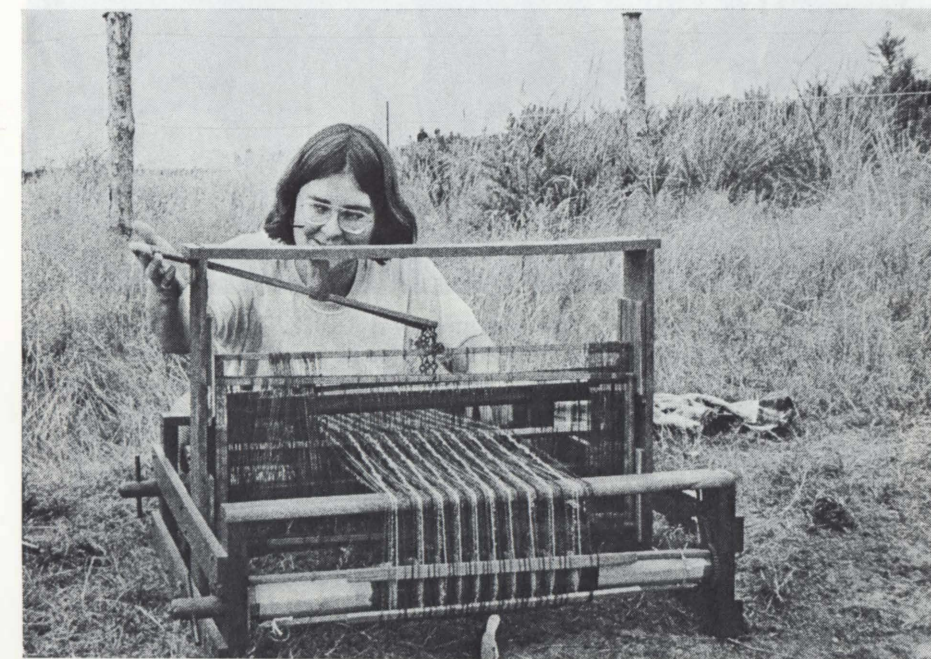
Januari 1970 hade samhället 15 medlemmar, 1971 45, 1972 över 100. Hösten 1972 består det av omkring 130 medlemmar, varav ett tjugotal barn. 1971 kom 1 500 besökande, 1972 sannolikt det dubbla. Findhorn är inget kollektiv i egentlig mening, allra minst ett kollektiv i hippie-stil. Den som vill bli medlem måste (i regel efter en provtid på tre månader) själv ordna sin bostad och alltså köpa eller hyra en husvagn eller stuga, samt betala för maten. Kanske en tredjedel av medlemmarna är pensionärer som har sitt yrkesliv bakom sig och som troligen kommer att stanna livet ut. "Medelålders" medlemmar är få, och den andra hu-

vudgruppen är ungdomar. Amerikaner, jugoslaver, svenskar, australier letar sig till Findhorn på de underligaste vägar. Man uppmuntrar ingen att komma, snarare tvärtom, och i princip ska alla betala för sig. Undantag görs endast för människor som kan bidra med särskilda kunskaper eller arbeten som samhället behöver. Mer välsituerade medlemmar hjälper de penninglösa med fickpengar eller olika akuta behov.

Findhorn är nu erkänt som en stiftelse, och konstateljeerna är organiserade i ett särskilt bolag. Inkomster kommer från försäljning (i campingplatsens affär, som arrenderas av samhället, samt genom ombud och postorder) av konsthantverk, trycksaker och bandinspelningar. Besökare får numera betala ett fast pris för kost och logi. Samhället som helhet är ännu inte självförsörjande, men tydligen finns en stor krets människor som finner Findhorn betydelsefullt och gärna bidrar!

Arbeta!

Den som besöker Findhorn i tanke att ha en lat semester blir snart besviken. Efter morgonsamlingen blir alla besökare tillfrågade vad de vill och kan arbeta med, och förmiddagarna ägnas åt praktiskt arbete. På eftermiddagarna finns oftast möjlighet till utflykter, diskussioner eller bandföredrag, och på kvällarna erbjuds föredrag, teater, musik eller andra program. Frukost lagar man själv av ingredienser som

Vävstuga utomhus.

Dansuppvisning utanför matsalen.

Bröllop mellan Jon Drake och Joy Lamsley 1.9.1972. Det var den nionde vigseln på Findhorn. Efter den borgerliga vigseln i rådhuset vidtar en särskild ceremoni, "nya tidsålderns vigsel" i meditationsrummet. David Spangler välsignar brudparet.

hämtas i köket, lunch och middag serveras i matsalen. Maten är vegetarisk (med undantag av fisk en gång en vecka, för dem som vill) och verkligen utsökt lagad, med ett överflöd av sallader till lunchen.

Man betonar ständigt att Findhorn är ett arbetande samhälle. Den nya tidsåldern förverkligas inte genom att meditera över den eller tala om den, utan genom att arbeta för den. Målsättningen för allt arbete är:

endast det bästa duger! Alla produkter från Findhorn ska vara av bästa kvalitet. Inredning, färgsättning och möblering av gemensamma lokaler präglas också av denna strävan. Möblerna i matsalen är gjorda i samhället, av massivt lackerat trä.

Den konstnärliga verksamheten är en viktig uttrycksform. Förutom konsthantverkarna finns en grupp skådespelare och sångare, nästan alla amatörer, som ger föreställningar av delvis förbluffande hög kvalitet. Särskilt betonas övningar i blyxtsnabb improvisation. Skådespel författas, sånger skrivs och komponeras, och ett timplågt sång-program finns nu tillgängligt på band. Findhorns kontakt med världen utanför sker genom uppträdande av artister och sångare, utställningar av produkter och genom böcker och andra trycksaker.

Demokrati eller hierarki?

Besökaren finner snart att Findhorn inte är någon demokrati. De allmänna riktlinjerna anges av en liten kärngrupp med Eileen Caddy som "mottagare av ledning" och Peter Caddy som "verkställande". (I gruppen ingår också David Spangler, en ung amerikan som i tal och skrift formulerar visionen. Hans föredrag blev för mig — trots att jag på förhand hade en rätt skeptisk inställning till honom och visst inte kunde instämma i allt — en stark upplevelse. Nästan timplånga föredrag helt utan manuskript eller minneslappar, ändå klara och slutna i dispositionen, lugnt och sakligt framförda. De gav en upplevelse av kunskap som verkligen kom "inifrån" — eller uppifrån, om man hellre vill. Hittills har han formulerat Findhorns vision i en bok: "Revelation — the birth of a new age".) Det är Peter som avgör om en tilltänkt ny medlem ska få stanna, i tveksamma fall efter att ha sökt ledning genom Eileen. Men hur kan man så säkert skilja mellan "ledning" och egna personliga synpunkter? Peter Caddy tvekar inte om svaret: "Jag har ingen egen vilja — bara Guds vilja." Som besökare kan man vara skeptisk, men man kan inte förneka resultaten. Samtal med åtskilliga ungdomar övertygade mig också om att det som regel är ett andligt sökande som drar dem till Findhorn, och den (utifrån sett) hierarkiska uppbyggnaden av samhället tycks accepteras som något självklart. Var och en får självständigt ansvar för sina uppgifter, och får successivt växa in i mer ansvars-

fulla arbeten. Flera viktiga arbetsledande poster besätts av tjugotåringar.

För ungdomen fungerar Findhorn som ett "träningsläger" — man stannar ett år eller två och återvänder till världen utanför för att tillämpa de principer man har lärt sig, och kanske starta ett nytt liknande centrum. David Spangler och ett tjugotal amerikanska ungdomar planerar att återvända till USA efter nyår 1973, troligen för att starta ett centrum i Kalifornien.

Lyssna inåt — arbeta utåt

Mycket mer skulle kunna sägas om Findhorns yttre form, men det skulle till stor del vara inaktuellt när det trycks. . . Bakom alla aktiviteter finns något påtagligt men svårbeskrivbart, en speciell atmosfär, en särskild andlig inriktning. Det är inte bara den varma, vänliga stämning som besökaren inte kan undgå att märka och som kan ha en nästan hypnotisk verkan på den känslige. "Andan" bakom Findhorn grundas inte så mycket på intellektuella lärosatser som på ständig övning i att lyssna inåt och få direkt kontakt med andliga krafter, efter vars och ens förmåga att ta emot. Nyckelordet är samstämdhet ("attunement"). Den nya tidsåldern kommer inte i morgon — den finns här nu, och individen behöver "bara" lära sig att komma i resonans med dess energier, att bli samstämd med dem. Det gör han inte främst genom att meditera över dem (fast meditation kan vara ett viktigt hjälpmedel) utan genom att praktiskt arbeta med dem efter sin förmåga, genom att försaka sitt själviska "jag" för helheten. I denna samstämdhet kan man mötas över alla olikheter i personlighet och åsikter, i det man har gemensamt på en högre nivå.

"Här får man sina hörn avrunda", sa Peter, en amerikansk pojke som målade fönster och var min arbetsledare. Vad man får av ett besök på Findhorn beror i hög grad på vilken inställning man har med sig dit. Den som kommer för att lära samhället något kan bli besviken över det ljumma intresset. Jag såg exempel på det bland besökare, som försvann i stor hast efter att ett par dagar ivrigt ha talat om allt som borde förbättras i Findhorn. Men kommer man öppen, utan allt för fixerade åsikter om hur Findhorn ska vara, så kan man finna sig själv i färd med att ompröva sin inställning på väsentliga punkter och även efter hemkomsten känna en växt

och utveckling som började där.

Men alla kan ju inte resa till Findhorn? Nej, "Findhorn är inte för alla, men Findhorns vision är det. Vem som helst kan var som helst leva den nya tidsålderns liv om han är villig att vända sig inåt, bli samstämd med Gud och lyda sin inre röst eller intuition, om han är villig att förvandla sig själv från attityder och handlingar av isolering till sådana av broderskap, god vilja, harmoni och klokt samarbete. Vår möjlighet som mänskliga varelser är att förverkliga Gud inom oss och att uppenbara det Gudomliga Livet i handling och tjänande. 'Var ni fullkomliga', sade Jesus, 'såsom er himmelske far är fullkomlig.' En omöjlig uppgift? Nej, det kan göras och

det är vårt mål här i Findhorn att demonstrera det liv av samstämdhet som kan göra det möjligt. . . Vi inbjuder var och en av er att komma med oss i detta äventyr. Tidernas möjlighet att skapa en ny värld, en värld av kommunikation, av gemenskap, av broderskap finns här nu. Låt oss gripa den. Låt oss fullborda den. Låt oss glädjas."*

* Citatet ur "Transformation of Findhorn". Övriga källor: The Findhorn Story, The Findhorn Garden samt intervjuer med Peter Caddy och andra i augusti-september 1972. Adress för den som önskar information: Findhorn Foundation, The Park, Findhorn Bay, Forres, Moray, Scotland.

Vid bröllop och andra fester visar köket vad det verkligen förmår, och det är inte lite.

Samtliga bilder: N. O. Jacobson.

BURRSWOOD

Av Nils-Olof Jacobson

"Det var den 18 februari 1912... En kvinna på tjugotvå år låg på sin dödsbädd. Den siste av tjuogoåttaläkare hade förklarat hennes fall hopplöst. Det var inte att undra på, ty hennes sjukdomar hade börjat tio år tidigare: difteri, lunginflammation, lungsot, tuberkulös bukhinneinflammation och hjärninneinflammation, och till sist sockersjuka... Dr. Norman och dr. Barnes hade sagt att döden var att vänta när som helst.

Dorothy låg medvetslös, blind och döv och med nästan omärklig puls. Medvetslösheten hade varat i fjorton dagar. Till slut hade hjärtat under åtta minuter upphört att slå. Men hennes ande hade — omedveten om hennes kroppsliga tillstånd — målmedvetet färdats i riktning mot en strålande gestalt, som hon visste var hennes Frälsare själv...

De som stod kring Dorothys 'dödsbädd' såg hur hon kringstrålades av ljus. De såg hur hon av osynliga händer restes upp i sittande ställning... Så älskad var denna unga kvinna, som under sitt korta liv levte så nära sin Herre och Mästare, att det vid detta tillfälle fanns inte mindre än sexton personer kring hennes bädd. De stod nu som fastnaglade vid golvet när Dorothy — som inte varit uppe och gått på fem år — bad att få sin morgonrock... Hittills hade hennes kropp varit så utmärkt glad att ledarna måst lindas i bomull. Nu svängde hon benen över sängkanten och förklarade att hon var alldeles frisk. Hon steg upp och gick stadigt... Hon såg sig omkring på de närvarande och lade med förvåning märke till deras förskräckelse. Hon hade ju själv återvänt från en värld och en Närvaro, så utsägligt underbar, så genomstrålad av ljus och kärlek, att hon för ögonblicket omöjligt kunde fatta att det var hon ensam som upplevt allt detta... 'Varför är ni alla här', frågade hon, 'och varför ser ni så förskräckta ut? Jag är alldeles frisk'. Hon bad att få något att äta...

Sjukhemmet och kyrkan från parken.

hon ville ha ordentlig mat... gick själv ner i skafferiet efter en tallrik kallt kött och inlagda valnötter och åt med god aptit... Den natten sov hon gott och för första gången på många år utan smärtor eller obehag. På morgonen hade den sjukliga blekheten i hennes hy försvunnit och kroppen återfått sitt hull. Hon insisterade på att stiga upp och äta en ordentlig frukost."

Dorothy Kerin var frisk. Under det följande året drabbades hon dock flera gånger av akuta sjukdomar eller olycksfall och låg bokstavligen talat åter på dödsbädden, men blev varje gång plötsligt frisk på samma oförklarliga sätt.

Dorothy Kerin visste att hon hade blivit botad för ett särskilt syfte, och efter flera år i tyst förberedelse startade hon 1930 sitt första hem för helande. Utan några andra tillgångar än dem hennes absoluta tro på Gud kunde åstadkomma skaffade hon personal och hus och fick institutionen godkänd som sjukhem. Under kriget adopterade hon nio krigsbarn. 1948 måste hon flytta från sina hus, som enligt myndigheterna behövdes för annat ändamål,

och köpte ett stort förfallet hus på landet, i Burrswood söder om London. Den lika förfallna trädgården sattes i stånd, och trots stora ekonomiska svårigheter kunde institutionen utvidgas med fler byggnader. Burrswood blev så småningom allmänt känt. Dorothy Kerin framträdde i radio och TV och gjorde långa föredragsresor; den första utrikes gick till Sverige 1959.

Under bön en vårmorgon 1959 såg Dorothy Kerin "i en vision en kyrka, belägen i vad som då var rosengården vid Burrswoods västra gavel. Hon såg ljus stråla ut från dess fönster, och hon hörde sin älskade Mästares stämma som hon så väl kände igen: 'Bygg denna kyrka för mig'!...

Med hjälp av en arkitekt från trakten gjordes en ritning som så nära som möjligt stämde med hennes vision. Bröderna Russel blev ombudade att bygga den. Den anspråkslöse Mr. Russel ansåg att projektet översteg hans förmåga. Men Dorothy, som hade en särskild förmåga för det till synes omöjliga, förjagade hans fruktan och återställde hans självförtroende. Sedan byggde de med liv och lust, och alla hinder

övervanns.

Kyrkan skulle kosta 30 000 pund (i dåvarande kurs ca 450 000 kr), och vi hade inga pengar. Ingen värdjan hade sänts ut till utomstående, och likväl började pengar strömma in från hela världen. När Kristus Helbrägdagörarens Kyrka (Church of Christ the Healer) invigdes precis elva månader senare var den helt betald."

Dorothy Kerin dog 1963, och Burrswood är nu en stiftelse.

Samarbete medicin — religion

Få sjukhem kan bjuda en skönare miljö än Burrswood: en herrgård belägen i en underbart vacker park, med utsikt över de mjuka sluttningarna kring floden Medways dalgång. Institutionen upptar en hel liten by på 92 hektar med kyrkan, sjukhemmet, gästhem och personalbostäder. Ett hus kallas "little Sweden" — en gåva från svenska vänner.

Det väsentliga med Burrswood är att här förenas medicin och religion i ett nära samarbete. Jag vet inte om en sådan institution skulle vara tänkbar i Sverige. Även i England (där "National Association of Spiritual Healers" har 8 500 medlemmar, som får tillträde till många sjukhus om patienterna vill) är Burrswood unikt.

Den drivande kraften bakom verksamheten är övertygelsen att sjukdom drabbar hela människan och kan orsaka, eller orsakas av, problem utanför den medicinska vetenskapens område. Det börjar nu bli allmänt accepterat att många medicinska symtom kan vara orsakade av psykologiska eller sociala faktorer. Men på Burrswood räknar man också med en andlig dimension. Gränsdragningen mellan medicinska, psykologiskt-sociala och andliga problem är ofta konstlad — alla tre måste behandlas om patienten ska bli helt botad.

I Burrswood representeras medicinen av ett sjukhem med 30 platser. Även svårt sjuka patienter tas emot; man ser som en uppgift för hemmet att låta människor dö i en fridfull miljö när deras tid är ute. Man bedriver dock inte kirurgi eller akut medicin; akuta vårdfall hänvisas till sjukhusen. Den rent medicinska verksamheten bedrivs på vanligt sätt. Legitimerade sjuksköterskor svarar för avdelningen, och personalen räknar totalt 45 personer. Hälften är dock före detta patienter som stannar kvar för längre tid efter sin behandling och hjälper till för ofta

låg lön; flera av dem har inte full arbetsförmåga. Åtskilliga frivilliga och oavlönade hjälpredor finns också. I Burrswood finns ofta personal från Skandinavien.

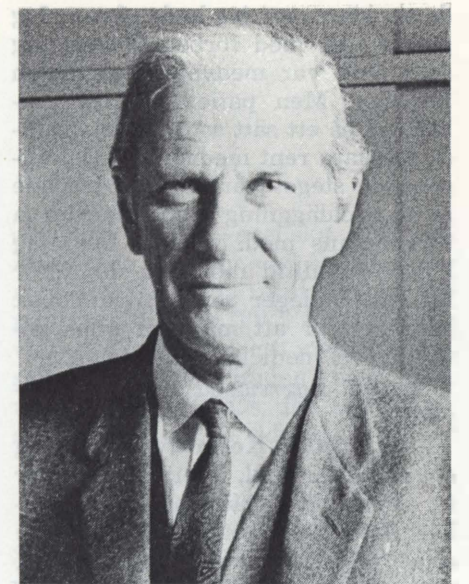
Husläkare sedan tio år är dr. Edward Aubert, som leder hemmet och ansvarar för den dagliga sjukvården; han har också öppen mottagning. Han var välbeställd allmänpraktiker på ön Guernsey när han träffade Dorothy Kerin och tog djupa intryck av hennes personlighet och tro. En huspräst finns, och nyligen har ännu en läkare anställts: dr. Kenneth Cuming, som också är präst (och ordförande i Churches Fellowship of Psychical and Spiritual Studies).

Burrswood kan närmast karaktäriseras som en "andlig intensivvårdsavdelning". I kyrkan firas dagligen nattvard. Förbön är en viktig del av arbetet; årligen kommer 10 000 önskingar om förbön för sjuka. Centrum i verksamheten är de särskilda gudstjänster för helande, som firas tre gånger i veckan. Då kommer busslaster med deltagare från andra håll. Vid dessa gudstjänster kan både präst och läkare utöva handpåläggning enligt en ordning som Miss Kerin var med om att utforma. Patienter som inte kan komma till kyrkan kan få handpåläggning enskilt.

Inredningen av hemmet är imponerande — tunga, utsirade möbler av gedigen kvalitet, mängder av konstföremål och saker som ser antika ut, tjocka mattor. Man förundrar sig över att ett sjukhem kan ha råd med sådana inventarier, och får veta att alltsammans är gåvor. "Dorothy Kerin hade en så magnetisk personlighet att folk bara inte kunde annat än ge henne gåvor", sa en av trotjänarna. Några donationer har tydligen stiftelsen inte heller; ekonomin har hela tiden grundats på tusentals små bidrag. "Burrswood International Fellowship" är den förmedlande länken mellan människor i olika länder som hjälper med bön och gåvor.

Det är inte billigt att vara patient på Burrswood; dagskostnaden är minst 5 pund (60 kr). Detta betalas dock i regel av privata sjukförsäkringar, och det tycks vara vanligt i England att man tecknar sådana utöver den obligatoriska. Det finns möjlighet för medellösa att få vården betald ur en särskild hjälpfond (Bursary Fund), som helt finansieras genom gåvor. Hemmet är ständigt fullbelagt, med väntelista.

Stämningen i hemmet är varm och jag blev som gäst verkligen väl omhändertagen — det var dock något av sirlig högreståndsmiljö över umgänget. När jag kom till gästhemmet tillfrågades jag som den naturligaste sak i världen om jag önskade min frukost serverad i sängen.

Dr. Edward Aubert.

Kvinnliga patienter är vanligen i majoritet — vid kvällsmaten var jag ende manlige gäst bland femton damer, de flesta i den vackert vithåriga åldern. Men andelen manliga patienter ökar sakta. Maten var inte vegetarisk och i mitt tycke ganska fantasilös, i varje fall jämfört med Findhorn. Tydligt ansåg man inte "hälsokost" vara något väsentligt inslag i behandlingen. På förmiddagen dracks kaffe och på eftermiddagen givetvis te.

Dr. Aubert gjorde ett djupt intryck som personlighet: vänlig och anspråkslös, präglad av en varm och självklar religiositet. Jag frågade om han hade upplevt några svårigheter från kolleger. — Nej, jag har hållit föredrag i många sammanhang och berättat om mitt arbete, även för sjukvårdspersonal. Minst förståelse möter jag på de stora sjukhusen: den nutida sjukvården är så specialiserad och tekniskt inriktad att man lätt tappar bort helheten, människan. Allmänpraktiker och familjedoktorer vet av egen erfarenhet att man måste behandla hela människan, och från dem möter jag både förståelse och intresse.

Jag hade arbetat här i tre, fyra år innan jag själv började praktisera handpåläggning — jag trodde inte jag hade någon sådan gåva. Men en dag frågade en patient om jag ville göra det — hon var sensitiv och sa-

de sig känna att jag hade gåvan. Jag gjorde det, med förbehållet att jag själv inte var medveten om någon förmåga. Men patienten blev förbättrad på ett sätt som jag inte kunde förklara rent medicinskt. Det avgörande steget var när jag började ge handpåläggning i gudstjänsterna tillsammans med prästen. Men jag kunde ju alltid motivera det inför kritiska kolleger som en symbolisk handling för att markera samarbetet mellan medicin och religion.

Är då Burrswood en "mirakelplats"?

— Dorothy Kerin tyckte aldrig om ordet mirakel, eftersom det drar för mycket uppmärksamhet till enbart det fysiska botandet. Vi ser inte ofta "mirakel" vid gudstjänsterna, men vi ser ofta en ändring till det bättre av patienternas psykiska tillstånd, av deras känslomässiga inställning till sjukdomen, även om själva det fysiska tillståndet blir oförändrat. Den ändringen kan vara helt påtaglig och komma i direkt anslutning till en gudstjänst där patienten har fått handpåläggning.

Har ni något samarbete med Harry Edwards? Hans centrum ligger ju inte långt härifrån.

— Vi har inget direkt samarbete. Jag tror att Harry Edwards är en väsentligen god människa och att han därför har kunnat hjälpa många. Men vi anser det i princip vara farligt att försöka helande på spiritualistiskt sätt, alltså genom att ta kontakt med andar. Många spiritualister anser ju att de, när de helar, står under inflytande av läkare som verkar från andevärlden. Det är stor risk att man i själva verket får kontakt med lågt stående väsen som inte är inställda på att hjälpa. Den attityd vi rekommenderar är att man ber direkt till Gud om hjälp att vara hans redskap och att man sedan "nollställer" sig själv och blir enbart en kanal för kraften att strömma igenom.

Gör ni efterkontroller av patienterna här?

— Inte med vetenskapliga ambitioner. Det skulle kräva så stor arbetsinsats och så mycket personal att vi inte kan klara det. Man skulle ju behöva ett stort antal mycket väl undersökta och dokumenterade fall om det skulle ha något värde. Dessutom är det känt att det finns fall (om än ovanliga) av cancer och besläktade sjukdomar som blir fullständigt återställda utan behandling, och skeptikerna skulle givetvis säga att det var just sådana fall vi hade. Jag tror inte det för närvarande är

möjligt att i vetenskaplig mening bevisa att andlig helbräddagörelse är en realitet. Men vi rapporterar ibland fall i vår kvartalstidskrift Burrswood Herald. Ur sommarnumret 1972:

"Ett annat fall var en pensionär som kom på bekostnad av hjälpfonden för att hennes ben skulle amputeras. Hon hade lidit extrema smärtor under tre månader, och benet var mycket svullet, kallt och blått. Efter en session av enskild bön och handpåläggning försvann omedelbart all smärta. Nästa morgon hade benet normal storlek, temperatur och färg — cirkulationen hade blivit mirakulöst återställd."

Vi har inga teorier om vad som händer när sjuka får handpåläggning i vår kyrka: dessa gudstjänster är en del av vårt arbete, som helt enkelt är att försöka uppfylla Herrens bud att bota de sjuka.

*

Besöken i Findhorn och Burrswood var höjdpunkter under min Englandsresa. I Findhorn ett samhälle av sökare utan religiösa forma-

liteter, med disciplin i livsföringen och med "nya tidsålderns" manifestationer på alla områden. I Burrswood en fast förankring i den "gamla" religionen, kyrkan och gudstjänstlivet, med koncentration på Dorothy Kerins tredubbla uppgift: att bota de sjuka, trösta de sörjande och ge tro åt dem som ingen har (själv ansåg hon den tredje uppgiften viktigast). Men båda platserna visar vilka resultat som kan nås när människor försakar sitt eget lilla "jag" och med fast förtröstan och tro ställer sig i tjänst hos ett högre jag, som de ibland kallar Gud.

"Då rörde han vid deras ögon och sade: 'Som ni tror, så skall det ske med er!'" (Matt. 9:29)

Adress: Dorothy Kerin Home of Healing, Burrswood, Groombridge, Kent. Citaten är hämtade ur "Will you go back?", Ruth Farris biografi över Dorothy Kerin, i svensk översättning av Gunhild Knoop under titeln "Med Kristi läkande kraft" (Nya Bokförlags AB, Box 5020, 10241 Stockholm). Två av Dorothy Kerins egna böcker finns också översatta.

Lukas läkaren, glasmålning i sjukhemmets kapell

Bilder: N. O. Jacobson.

VARIA

Trender rörande religion 1970—2000.

Under ovanstående rubrik har Religionssociologiska institutet publicerat en sammanställning av tjugotre förutsägelser om religion, som förekommer i seriös litteratur. De sju första förutsägelseerna i förteckningen är följande:

1. Minskande andel i befolkningen, som är religiös i meningen tro på en personlig Gud eller ett liv efter detta.
2. Ökande antal agnostiker av typen "längtande sökare", öppna för religiös upplevelse men bortom dogmer och teologiska system.
3. Färre av de religiösa, som är fundamentalister, flera som företräder olika former av symbolism.
4. Ökande religiös individualism av typen "I am a sect myself".
5. Stark ökning av antalet småsamfund och kulturer.
6. En kontinuerlig tillväxt av religiös oenighet över hela världen.
7. Allt oftare söker sig människor, som är "utslagna" av samhället, till religionen, men också människor, som på grund av alltför riklig fritid känner acedia.

En dansk UFO-bibliografi

Willy Wegner har sammanställt en diger bibliografi "Dansk UFO-litteratur 1964—1970". Det är alltså fråga om en förteckning över danska böcker, tidskrifter och tidsningsartiklar om UFOs, som förekommit under den nämnda tiden. Bibliografin har 1543 punkter, fördelade på 42 böcker, 29 tidskrifter och 1472 artiklar. De sistnämnda finns upptagna under olika rubriker, såsom Observationer, Kontaktberättelser och ufonautobservationer, George Adamski, Fremdrift og teknik, Filosofi og religion m.m.

29 danska UFO-tidskrifter under den ifrågavarande perioden är imponerande. För Sveriges del har vi räknat ihop 11 specialtidskrifter för UFOs (Sökaren ej medräknad) av vilka 6 utkommer f.n. Men det kan finnas fler.

Om någon skulle vara intresserad av en dansk UFO-bibliografi (ej att förväxla med biografi) kan den erhållas från Dansk Ufo Center, Refsvej 62, DK-7700 Thisted. (Utgivare är Københavns Universitet, Institut

for Folkemindevidenskab.) Priset är Dkr. 35 i Sverige och Norge; i Danmark Dkr. 30.

En bibliografi i ett ämne är bra att ha till ledning för forskare men erbjuder förstås ingen "läsning".

Små-blad

Med behandling av likartade ämnen som Sökaren utges i vårt land några små tidskrifter av huvudsakligen intern föreningskaraktär. Dé-nis Lindbohm har startat en grupp som han kallar "Psi-cirkeln". Dess medlemsblad, med Dé-nis som redaktör, heter "Psi-Kontakt" och innehåller mest brev från medlemmarna i olika metafysiska och liknande ämnen. Adressen är: Dé-nis Lindbohm, Viborgsgatan 2 B, 213 61 Malmö. I Ängelholm finns Engelholms Metafysiska Förening, som tycks bestå av gymnasister. Den har medlemsbladet "EMF-Nytt". I nr 4, som vi sett, berättar man bl. a. om ett sammanträffande med disponent Gösta Carlsson, som i den bekanta "rymdgläntan" talade om sitt möte med "tefattet" för 25 år sedan. Vidare har Ivan Troëng besökt föreningen och pratat om växters "tankeförmåga" (cellmedvetande).

Ufologen Anders Liljegren i Norrköping, som lämnat redaktionen för "UFO-Information", har startat en egen liten tidning med namnet "Ufologen". Den innehåller mest korta referat av UFO-händelser i Sverige, byggda på tidningsklipp. Adress: Norrköpings UFO-Förening, Box 9024, 600 09 Norrköping 9. Staffan Stigsjö i Alingsås har ungefär samtidigt kommit med ett blad som också döpts till "Ufologen". Det riktar

sig mot sådana svenska UFO-intresserade som gör vad Stigsjö anser vara "skadliga uttalanden i tidningar, radio och TV". UFO-Sundsvall slutligen har ett medlemsblad som heter "UFO Raden" med olika uppgifter om UFOs, för det mesta saxade från andra tidningar.

Rekord!

För första gången i historien har S. nu passerat 2.000-strecket, d.v.s. vi har i år fått över två tusen betalande prenumeranter, de allra flesta väldigt snälla och trevliga människor. Sidantalet har också ökat. Och kvalitén har gått upp — samt priset. Vi måste 1973 ta 32 kronor för helår och 17 för halvår. Men vad får man egentligen för slantarna nuförtiden? Fast den andliga spisen är i alla fall billigare än den lekamliga.

Prenumerera!

Ett postgiroinbetalningskort ligger i det här numret, som är det sista för året. För enkelhetens skull går det ut till alla våra läsare — även till dem som redan betalt abonnemanget och till dem som får friex. Men ni andra: gå till posten med detsamma — innan ni köpt julkappar för alla pengarna! Men glöm inte bort att skriva avsändarens namn och adress tydligt på både högra och vänstra delen av inbetalningskortet!

Rekommendera!

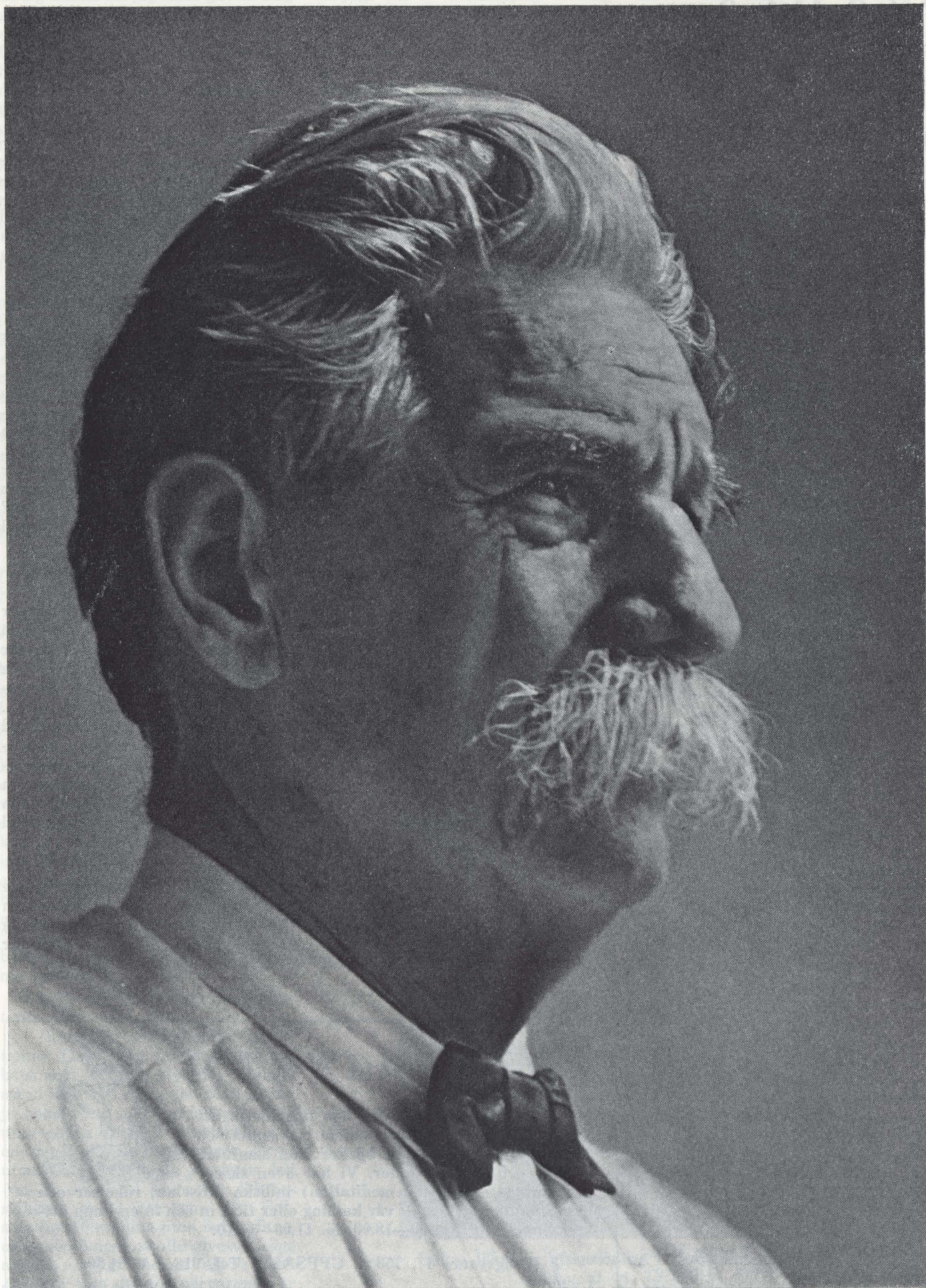
Vi är också glada om våra läsare med från mun till mun-metoden sprider litet kännedom om S. Ty då stiger upplagan. Och tidningen får resurser att bli ännu bättre.

VATTUMANNEN

En affär för sökande i den nya tidsåldern. Ett försök att under ett och samma tak samla och sprida information och böcker från samfund, sekter och organisationer. Vi har även skivor (chantings, songs och meditation) indiska affischer, rökelse och konsthantverk. Beställ vår katalog eller titta in och få en kopp ört-té! Öppet vard. 11.00—18.00, lö. 11.00—14.10.

Kungsgatan 17, 753 32 UPPSALA. Tel. 018 - 10 61 90.

Alf Ahlberg

om

ALBERT SCHWEITZER

hans kristna tänkande, hans originella och mycket omtalade, smädade och prisade uppfattning om vem Jesus var och vad han kan betyda för vår tids människor.

Vid sin död 1965 hade Albert Schweitzer ett gigantiskt och mångsidigt livsverk bakom sig. Redan i unga år blev han en världsberömd vetenskapsman med en lysande karriär framför sig. Men 1913 övergav han den akademiska banan för att under sitt senare liv ägna större delen av sin tid och kraft åt att verka som läkare bland de svarta i Centralafrika. Likväl hann han därunder att utge en rad betydande religionshistoriska och religionsfilosofiska arbeten, för att nu inte tala om hans insats som musiker och musikerforskare. Sällan har liv och lära i så hög grad förenats som hos denne märklige man. Sin princip om "vördnad för livet" såsom etikens hörnsten omsatte han i handling i sitt pionjärbete i ett u-land.

I det följande skall emellertid endast talas om Schweitzers "kristna" tänkande. Jag har avsiktligt satt ordet "kristna" inom citationstecken, ty Schweitzer var förvisso en djupt religiös natur, men hans syn på kristendomen skiljer sig lika radikalt både från den "rättrogna" dogmatiska läran som från den liberala teologin.

Vem var Kristus?

I de reflexioner, varmed Schweitzer avslutar sitt stora teologiska huvudarbete "Geschichte der Leben-Jesu-Forschung" (ett urval föreligger i svensk översättning), skriver han:

"Den Jesus av Nasaret, som uppträdde som Messias, förkunnade Guds rikes sedlighet, grundade himmelriket på jorden och dog för att sätta inseglet på sitt verk, har aldrig existerat. Det är en gestalt, som rationalismen gjort utkastet till, den liberala teologin gjutit liv i och den

moderna teologin klätt i en historisk dräkt." Orden betyder givetvis inte, att Schweitzer skulle bestrida Jesu historiska existens. De vänder sig mot alla försök att tolka och omtolka Jesu ofta för oss gåtfulla ord och handlingar så att man i dem lägger in sina egna älsklingsstankar, att (om uttrycken tillåtes) "modernisera" honom, göra honom acceptabel för en nutidsmänniska, "salongsfärdig". Överflödigt att tillägga, att han lika radikalt vänder sig mot den konservativa teologi, som gör Jesus till en metafysisk gestalt, till Gud eller åtminstone "Guds son" (vad nu denna ordsammanställning egentligen betyder).

Vem var han då? För det första en människa som vi alla, son till timmermannen Josef och hans hustru, förmodligen född och uppfostrad i ringhet och fattigdom i den lilla byn Nasaret. För det andra var han helt och hållet barn av sin judiska samtid och delade helt dess föreställningsvärld, som radikalt skilde sig från vår. Utmärkande för den var framför allt tron på "denna tidsälders" omedelbart förestående slut och gudsrikets snara ankomst. De döda skall uppstå till dom, den i Danielsboken, Henoksboken och andra senjudiska apokalypser omtalade "Människosonen-Messias" skall komma på himmelens skyar, den gamla onda världen skall förgås och en ny himmel och en ny jord genom Guds ingripande framträda. Dessa dramatiska händelser, som är Guds, icke människors verk, skall föregås av svåra "födslovändor", krig, upp- och nedgång i solen och månen osv. Redan börjar fälten vitna till skörd och yxan är satt till roten av trädet. Johannes Döparens bättringsrop måste ses mot denna bakgrund.

Jesus delar som sagt helt denna tro och lever i den. Varje hans stundom gåtfulla ord och handlingar är "eskatologiska", dvs. präglade av tron på gudsrikets omedelbara ankomst. Man förstår ingenting hos honom utan detta samband. Men därtill kommer ytterligare en sak som är avgörande. Av skäl som åtminstone delvis är dunkla har hos Jesus den förvisningen uppstått, att **han själv** är denne Messias-Människosonen. Kanske skedde det i samband med dopet i Jordan. Enligt judisk tro skulle Messias födas i den sista generationen av Davids stam. Överraskande nog hävdar Schweitzer verkligen att Jesus var en ättling av Davids ännu kvarlevande stam, och att detta bidragit till hans messiasmedvetande. Jag måste förbigå de skäl han anför, men de verkar ganska övertygande.

Messiashemligheten

Men hur kunde en på jorden i ringhet och armod levande Davidsättling vara densamme som den på himmelens skyar som gudsrikets herre kommande Messias? Jesus måste ha tänkt sig, att han i en nära framtid vid den messianska tidens inbrott, med eller utan död och uppståndelse, skulle förvandlas och förklaras i en övernaturlig människoson. Han antyder det i det märkvärdiga tal, varmed han sänder ut sina lärjungar. De skall som flygande budbärare ila genom Israels städer och förkunna gudsrikets ankomst. Han förutsäger, att de måste bereda sig på svåra förföljelser och lidanden. Och därpå följer de egendomliga ord, för vilkas autenticitet just den omständigheten talar, att de berett uttolkarna oöverstigliga svårigheter: "I skolen icke hava

hunnit igenom alla Israels städer förrän Människosonen kommer." Lärjungarna återvänder emellertid glada och jublande utan att ha lidit någon nöd, och Människosonen har inte kommit. Jesus har alltså misstagit sig. Detta är enligt Schweitzer "den första avgörande händelsen i kristendomens historia". Den berövar inte Jesus tron på att han är den kommande Messias, men den nödgår honom att revidera sin uppfattning om de yttersta tiderna. Här omstrax mera. Men först en fråga: varför hemlighåller Jesus att han är den kommande Messias? Varför förbjuder han de onda andarna att yppa hemligheten? Varför talar han endast i dunkla liknelser och ord till folket? Och varför söker han ständigt dra sig undan folkhoparna, som följer honom? Han säger det själv uttryckligen: "För att de med seende ögon skola se och dock intet förnimma, och med hörande öron skola höra och dock intet förstå, så att de icke omvända sig och undfå förlåtelse." (Mk. 4:12.)

Tanken är besynnerlig, ja för oss anstötlig. Gud har utvalt vissa människor till medborgare i det kommande gudsriket. Om nu några icke-utvalda skulle omvända sig, skulle de tvinga Gud att ändra sina planer. Två motsägande idéer kämpar hos Jesus om våldet. Enligt den ena förkunnar han bot och bättring. Enligt den andra får det inte rubba Guds av evighet bestämda urval. Därför hemlighåller Jesus sin messiasvärdighet för folket. Han hemlighåller den till och med för lärjungarna. Men tre av dem som är med honom på "förklaringsberget" skådar honom i en hänryckt vision samtalande med Moses och Elia. Och kort därpå bekänner Petrus på hans fråga "Vem sägen I mig vara?": "Du är Messias." Hemligheten är därmed röjd för den närmaste kretsen. Men de iakttar en obrottslig tystnad.

Det ställföreträdande lidandet

Lärjungarna återvände alltså i strid med vad Jesus väntat och förutsagt. Ej heller hade de messianska födslovändor inträffat som han vid utsändandet förberett dem på. Varför? Jesus tvivlar inte på sin nära förestående förvandling till den Messias, som skall komma på himmelens skyar och härska i gudsriket. Men varför har den för-messianska tidens lidanden och trångmål uteblivit? En tanke går upp för Jesus och blir till visshet. Gud har i sin barmhärtighet velat förskona de utvalda från lidanden. Han har hört bönen

"inled oss icke i frestelse". I stället har han koncentrerat lidandet till en enda människa, till den "lidande Herrens tjänare", om vilken Jesaja profeterat (kap. 53). Vem är det som profeten talar om, han som blir "sargad för våra överträdelsers skull" och om vilken säges att "straffet lades på honom för att vi skulle få frid"? Var inte just han, som en gång skulle härska i riket, nu kallad att tjäna alla de andra, att ge sitt liv, som ett offer i de mångas ställe, som därigenom skulle skonas från den stora vedermödan? Denna fråga har Jesus gjort sig och besvarat jakande. Det lidande som Jesus måste genomgå före sin förvandling är ett ställföreträdande lidande.

Tragedin i Jerusalem

Följd av sina bävande lärjungar drar Jesus upp till Jerusalem, icke för att lära utan för att lida, icke för att verka utan för att dö. Han rider in i den heliga staden hälsad av folkets jubel. Men det är, hävdar Schweitzer, icke som Messias han hyllas av folket, utan som förelöparen, som Elia, som enligt judisk tro skulle återkomma till jorden som en härold för Messias. Om han redan vid sitt intåg hälsats som Messias, skulle den följande historien varit obegriplig. Man erinrar sig förloppet av processen inför stora rådet en vecka senare. Först försökte man förgäves få Jesus dömd på "många vittnens" falska och motsägande uppgifter. Då kastar översteprästen fram frågan, om han anser sig vara Messias. Och på Jesu jakande svar blir han dömd till döden för hädelse. Hade "messiashemligheten" varit känd av folket redan en vecka tidigare, skulle man ha kunnat göra processen kort. Jesus har med tempelreningen och på andra sätt uppträtt provocerande mot den maktägande hierarkin och denna sökte göra sig kvitt honom. Men det förelåg inga lagliga skäl att fälla honom förrän messiashemligheten röjdes.

Hur skedde det? Hur vet Kaifas att Jesus anser sig som Messias?

Schweitzer svarar: genom Judas förräderi.

Det var inte, som man allmänt antagit, platsen där Jesus utan att det väckte uppseende skulle kunna gripas som Judas förrädde. Man hade inte behövt utbetala 30 silverpenningar för att ta reda på den. Det var just messiashemligheten som han utlämnade åt översteprästen. Hade Jesus besvarat dennes fråga nekande, skulle han inte ha kunnat dömas till döden. Och om folkho-

parna utanför Pilati palats, som ropade sitt "korsfäst!" var desamma som en vecka förut hyllat Jesus med jubelrop, så berodde det sannolikt på att stora rådet under tiden hunnit prisge messiashemligheten till folket. Därmed utvecklade sig händelserna på så sätt som vi alla känner. "Samma dag ropade Jesus med hög röst på korset och gav upp andan. Han hade tillbakavisat bedövningsdrycken för att in i det sista vara vid klart medvetande."

Vad betyder Jesus för vår egen tid?

Kan den bild av Jesus, som Schweitzer tecknar, så himmelsvitt annorlunda än den officiella kyrkliga, verkligen betyda något för en nutidsmänniska? Om han har rätt, blir inte konsekvensen kristendomens definitiva upplösning? Vi delar ju inte på någon enda punkt de föreställningar och tankegångar, som enligt Schweitzer var avgörande för Jesu ord och handlingar sådana de traderats i evangelierna. Och står vi alltså helt främmande för hans föreställningsvärld, var den förgänglig och tidsbunden som vår egen, var han en människa som vi, som kunde missta sig och verkligen gjorde det — kan han då för oss längre vara annat än av rent historiskt intresse?

Det ligger nära till hands att tänka så. Men Schweitzer delar inte denna uppfattning. På frågan vad Jesus betytt för honom personligen svarade han en gång: "Mig har han drivit till Afrika."

Det för Schweitzer avgörande för en religion eller en personlighet är inte föreställningsvärlden, som tillhör det tidsbundna och förgängliga. Det avgörande och bestående är viljan. Jesus kan inte vara någon auktoritet för vårt tänkande och vår kunskap men väl en ständig inspirationskälla för vår vilja. "Jesu gärning består däri, att hans djupa ande, rotad i sin tids föreställningsvärld, gav uttryck i denna åt den mest intensiva förhoppning på och vilja till en etisk världsfulländning." "Det avgörande är det entusiastiska och heroiska i världsåskådningen, som kommer från viljandet av Guds rike... I en religion finns det så mycken förståelse för den historiske Jesus som den äger en stark och lidelsefull tro på Guds rike."

För den i senjudendomens värld levande Jesus betydde uttrycket "Gud rike" en ny värld, genom

Forts på sid 25

Parapsykologisk debatt

Sune Stigsjö:

Olof Jönsson och naturlagarna — än en gång

Professor Torbern Laurents för-svar för sin "suggestions- och hypnosteori" i fallet Olof Jönsson (Sökaren nr 6, 1972) fordrar en slutkommentar från min sida. Laurent anser att Jönsson inte har någon ESP-förmåga, utan att han i stället är en skicklig illusionist och hypnotisör som förvänder synen på åskådarna: "När jag några dagar senare tänkte över saken, fann jag det troligast, att det påtänkta kortet inte var spaderdam men att OJ med hypnos fått oss att tro detta." "Så fort man vidtar fullt effektiva kontrollåtgärder misslyckas försöken." Laurent säger vidare att han deltog som passiv åskådare vid experimenten med OJ 1949. När han 1969 kommenterar experimenten skriver han: "Sedan fotograferades det framtag-na kortet tillsammans med J:s anteckning. Dessa försök misslyckades." Han lägger fram suggestionshypotesen som slutresultat. Och han finner ingen motsägelse mellan sina slutsatser 1949, publicerade i Vecko-Journalen, och slutsatserna tjugo år senare. Jag skall nedan citera ur hans artikel i VJ och överlåter åt läsarna att avgöra om det föreligger någon motsägelse eller inte.

Laurent var ingen passiv åskådare. Experimenten ägde rum på hans tjänsterum på Tekniska Högskolan i Stockholm: "J. hade inget tillfälle att införa dolda tekniska hjälpmedel i mitt ämbetsrum." "De närvarande utgjordes av några av mina familjemedlemmar samt några av mina assistenter och deras familjemedlemmar." "J. utförde sina intressantaste experiment med vanliga spelkort och tärningar, som jag medtagit och ställt till hans förfogande."

Laurent beskriver fyra experiment, "som synes mig omöjliga att förklara som illusionistiska konst-

stycken". De kontrollåtgärder som vidtogs var "fotografering och ljudinspelning för att kontrollera att vi ej blev offer för suggestion". (Min kurs.) Ett experiment: J. går ut ur rummet. Laurent blandar sin egen kortlek, tar ett kort utan att se på det, stoppar in det i ett kuvert, klistrar igen kuvertet. Jönsson ropas in, får en tärning, kastar den mot kuvertet, det blir en femma. J. säger: Kortet är en hjärterfemma. Laurent kommenterar: "Det visade sig mycket riktigt vara hjärterfemma. Kortet och tärningen fotograferades, och efter framkallningen kunde vi konstatera att vi ej varit suggererade. Försöket utfördes två gånger med samma goda resultat." (Min kurs.) Föreligger det ingen motsägelse mellan denna rapport nedtecknad några månader efter experimenten och kommentarerna tjugo år senare, då allt förklaras som trick, suggestion och hypnos?

Det är inte bara i den citerade artikeln i VJ som Laurent ställt sig positiv. I ett stencilerat (men opublicerat) protokoll daterat 1.3.1953 vilket undertecknats av Laurent och professorn i fysikalisk kemi Arne Ölander vid Stockholms universitet — avfattat på engelska — uppger undertecknarna att av företagna experiment med OJ "åtminstone 20 procent lyckades, och mycket mer än så om man frånräknar inledningsskedet av experimenten". Experimenten visade också enligt protokollet OJ:s förmåga att få de bägge forskarna själva "att ådagalägga parapsykologisk förmåga".

I boken "Bakom ridån till det okända", utgiven för cirka 20 år sedan, publicerades med Laurents godkännande några av hans egna protokoll från experiment med OJ. Här nämns inte ett ord om suggestion. Laurent säger i stället att han

Stigsjö

vid kort- och tärningsexperimenten fotograferade kort och tärningar för att gardera sig mot "synförvandning".

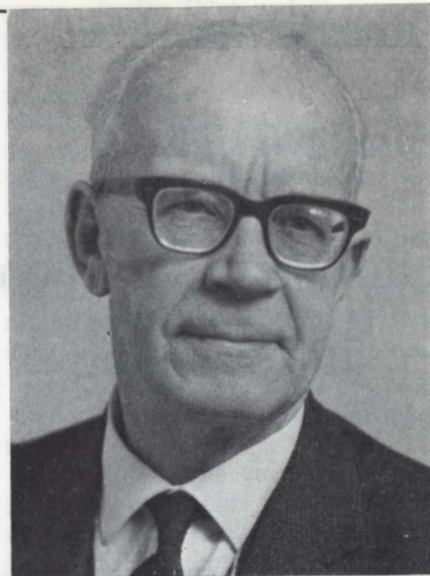
Inför Sällskapet för Parapsykologisk Forskning i Stockholm höll Laurent ett föredrag i vilket han yttrade att OJ vid de tillfällen då denne blev undersökt på Tekniska Högskolan inte hade "tillgång till medhjälpare, tekniska hjälpmedel eller möjlighet att använda fingerfärdighet". Inte heller "psykologiska trick" var möjliga, uppgav Laurent. (Ur Olle Holmbergs "Den osannolika verkligheten", pocketutgåvan 1970, citerat efter Laurents föredragsmanuskript.)

Professor Olle Holmberg var närvarande en experimentkväll på Tekniska Högskolan, då "mycket goda resultat" framkom. Holmberg skriver: "Laurent kunde inte förklara saken som fusk, inte som slump, inte som följd av någon ouppmärksamhet från hans egen sida." Holmberg själv, som bevittnade åtskilliga av OJ:s experiment, anser att "Laurents suggestionshypotes som generell förklaring av hela det parapsykologiska fenomensystemet alltså inte kan anses som annat än orimlig".

Till råga på allt fanns Laurent hösten 1949 med bland undertecknarna av ett upprop som syftade till åstadkommande av universitetsforskning kring de parapsykologiska fenomenen. I uppropet heter det bl. a.: "Området ESP och mediumistiska problem, som allmänheten känner under namn av klarsyn, telepati, förutvetande över tid och rum, kräver en egen arbetsram: parapsykologiens. — Studiet av dessa ämnen är ägnat väcka det djupaste intresse, så mycket mer som fysiken,

Forts på sid 25

INTERVJU MED GUNNAR FURULAND

Rektor Gunnar Furuland i Uppsala är ordförande i Sveriges Religiösa Reformförbund (med ca 300—400 medlemmar) och huvudredaktör för förbundets kvartalstidskrift "Religion och Kultur".

Reformförbundet bildades 1929 på initiativ av professorn i kyrkohistoria Emanuel Linderholm. Det utgör ej något från Svenska kyrkan fristående samfund. Dess medlemmar har skilda uppfattningar i teologiska frågor, men det gemensamma är en önskan om kyrkliga reformer och en frihet från sekterisk trängsel och dogmatisk bundenhet.

Förbundet vill verka för en andlig frigörelse till en förenklad och fördjupad religiös åskådning i det kristna evangeliets anda och för en ansvarsmedveten etisk livsföring. Förbundet hävdar att ett grundvillkor för bevarandet av en religiös livsåskådning hos vårt folk är en ny kyrkoreformation, som utgår från Jesu evangelium om Gud och Guds rike, hans gudstro och gudstillbedjan.

Vi frågar rektor Furuland hur han uppfattar bibeln. Är den Guds ord? Han svarar att han vänder sig mot fundamentalismen, den lära som säger att varje ord i bibeln är gudomligt och inspirerat av Gud själv.

— Det finns ju många fina människor som har den fundamentalistiska bibelsynen, som de ärvt från tidigare generationer. De är trohjärtade och naiva och har inte tillräckligt tänkt sig in i saken. Deras bibelsyn är lika naiv som när araberna tror att en svart sten i Kaba har fallit ned från himmelen och dyrkar den som ett gudomligt tecken. Bibeln är fundamentalisternas svarta

sten som ramlat från himmelen och på vilken varje skrivet ord är Guds eget budskap. Denna syn på bibeln är så orimlig att det är nästan ofattbart att någon modernt upplyst människa kunnat bli offer för den.

— *Tror ni att bibeln på något annat sätt är Guds ord?*

— Ja, på ett andligt sätt. Vissa kärnställen i Gamla men framför allt i Nya testamentet är så centrala i människornas livsförklaring att de kommit på idén att kalla bibeln "Guds ord" — det är en vördnadsfull benämning på en bok som innehåller stora religiösa tankar. Sedan finns det trohjärtade människor som fattar denna benämning rent fetischistiskt på så sätt att bibeln ses som en direkt gudomlig skrift, ord för ord. Men denna idé har tillkommit långt efter Jesu tid och strider mot själva evangeliets innebörd. Jesus lärde att den gudomliga sanningen finns i människornas "hjärta", den är ett sinnestillstånd och finns inte beskriven ord för ord i någon bok. Jesus sa ju själv: "Guds rike är invärtes i eder" (Luk. 17:21) och: "Varför dömen I icke av edert eget inre om vad rätt är?" (Luk. 12:57).

— *Ni uppfattar Jesus som en människa, inte som en gud?*

— Ja, det gör jag. Guds söner och döttrar är vi alla som vill lyssna till Guds röst. Jesus förnam något djupt i tillvaron som han uppfattade som Fadern och ville föra vidare till sina medmänniskor. Intensivt upplevde han Gud-Faderns existens och vilja med människorna, och han kunde som ingen annan uttrycka detta enkelt och klart och förverkliga det konsekvent i sitt liv. Naiva människor har sedan kommit att betrakta honom som Guds en-

födde son. Men detta är en teologisk konstruktion som gjorts långt efter Jesu död.

— *Ni tror inte på jungfrufödelsen?*

— Nej, jag vänder mig med vämjelse från begreppet!

— *Och himmelsfärden?*

— Jag ser den som en symbol för att andliga insatser i människolivet och religionshistorien på något mystiskt sätt blir bestående, överlever döden och förgängelsen, förs vidare till de kommande släktena.

— *Tror ni att mycket är legendariskt i evangelierna?*

— Ja, en hel del där är nog legender. Alf Ahlberg menar ju också att berättelserna om jungfrufödelsen, den tomma graven och den kroppsliga uppståndelsen får ses som legender.

— *Ni tror inte på uppståndelsen?*

— Nej, inte i kroppslig mening. Men i själslig, andlig mening finns den i en människas liv, när hon blir gripen av och vill lyssna till Guds röst. Och på det sättet har Jesus uppstått och är närvarande hos oss och bevisar sin andliga makt i kyrkohistorien och än i dag!

— *Och underverken: att Jesus helbräddgjorde, gick på vattnet, förvandlade vatten till vin...*

— Det är inte lätt att ha en uppfattning om detta. En del av underverksberättelserna kan nog förklaras på samma enkla sätt som Axel Hambræus gjorde en gång i en predikan i Uppsala, då han ville förklara bespisningsundret där fem kornbröd och två fiskar räckte till 5.000 människor. Hambræus sa att när Jesus bad Gud välsigna maten och när välsignelsen kom till de fattiga matbitarna, så räckte dessa

långt... Det var hans enkla, naturliga förklaring. Men han blev föremål för mycket hån och begäbrelse för detta från de s. k. rättroende efteråt. — Mycket av det som Jesu samtida i sin lättrogenhet uppfattade som under, kan nog ges en alldeles naturlig förklaring.

— *Att Jesus gick på vattnet skulle kunna ha en symbolisk innebörd, kanske?*

— Det är möjligt, men jag är inte exeget, så det är svårt för mig att ha en mening om det. Men de som tolkar bibeln rent allegoriskt och anser att allt har symbolisk innebörd och beskriver något annat och djupare än yttre händelser, gör det ju väldigt lätt för sig. De kommer ifrån svårigheterna med underverksberättelserna genom att säga att dessa bara i symbolisk form beskriver andliga realiteter.

— *Men de som skrev evangelieberättelserna en gång i tiden, menade de inte att de beskrev verkliga händelser?*

— Jo, det gjorde de nog. Den tidens människor för 2.000 år sedan var ju som enkla, trohjärtade, naiva barn. De saknade helt våra begrepp om naturen och dess lagar. Under var ingenting konstigt för dem. De hade inte svårt att tro på det övernaturliga. För en nutidsmänniska är detta svårare, men för många är tron på undret väsentlig. Om de inte får tro på undret, kan de inte tro på Gud. Men för min del tror jag inte att Gud handlar mot sina egna, logiska och naturenlaga lagar. Gud har ju själv skapat och inrättat naturen på ett visst sätt, och han sätter inte dess lagar ur spel för att göra något hokus pokus till människornas uppbyggelse eller frälsning.

— *Hur föreställer ni er Gud?*

— Som en andlig makt som har satt igång det hela och finns bakom allt. Om denna makt vet vi inget närmare. Svårigheterna för tanken att fatta Gud är alltför stora — lika stora som att "förklara" skapelsen och den utveckling som skett på livets alla områden. (Se min dikt "En klump lera"!)

Den andliga makten har människorna gett alla möjliga och omöjliga namn och dyrkar den på alla möjliga och omöjliga sätt. I nöd vänder de sig med böner till denna makt. För min personliga del har jag flera gånger upplevt att sådan hänvändelse inte varit förgäves, trots att man inte kan förklara hur det sker och trots att det tycks strida mot de naturlagar som man inte gärna vill medge att Gud någonsin bryter mot. I en farositu-

tion, i en etisk konflikt eller i en betydelsefull livssituation vänder man sig till denna makt, som man kallar Gud, om inte med ord och böner, så ordlöst i en ordlös längtan — och man finner att detta inte är förgäves! Så har jag upplevt det flera gånger.

— *Tror ni på ett liv efter detta?*

— Det är en svår trosfråga. Men jag lutar åt att en del av de undersökningar som parapsykologerna sysslar med tyder på att det finns ett liv även efter döden. Det finns även vissa fakta som tyder på reinkarnation — se t. ex. dr. John Björk-hems märkliga böcker! Men de vanliga kristna avvisar ju återfödelse-

tanken som en typiskt indisk fantasi, som de inte närmare vill bry sig om.

— *Vad har ni för inställning till de andra religionerna?*

— Jag känner så obetydligt till dem. Men på vanliga kristnas kanske fördomsaktiga sätt har jag väl litet naivt den uppfattningen att kristendomen är naturligare och klarare än andra religioner. Särskilt islam förefaller mig egendomlig med dess lätthet för fanatism och krigiskt våld. Muhammeds lära utbreddes ju främst med svärdets hjälp.

— *Ni är tydligen mycket dogma-*

Ur "Den tänkande lerklumpens tankar":

EN KLUMP LERA

— När en människa kremerats, återstår en handfull aska eller lera —

I.

Jag, lilla klump av ler,
som av en lycklig "slump"
nu tänker hör och ser!
Vem tänkte ut mitt: Bliv!
Hur blev av ler en klump
en blodets trogna pump,
medvetenhet och liv?

II.

Jag, lilla klump av ler,
som av en lycklig nåd
nu talar, hör och ser
och lägger tankens råd.

Hur kom jag ända hit,
vem ledde hit min väg?
Jag fattar ej en bit
av gåtan: Lerans väg!

Från massa, död och stum,
till blod och tankens liv?
Ett djupt mysterium:
Vem visade dess: Bliv!

Låt mig i vördnad böja
på knä mig ödmjunkt ner
och tack och lov få höja —
förrn åter jag blir ler!

Gunnar Furuland

LEVA

Av Olle Wedholm

"Bara detta att leva kan ju ta livet av en", yttrade vid ett tillfälle Nils Ferlins fästmo Beth i glada vänners lag på restaurang Pilen. Man vet ju inte om yttrandet varit i säck innan det kom i påse. Det verkar onekligen ferlinskt. Men Beth var eljest kapabel att själv kläcka fram kul repliker. Om hon inte haft något eget inombords, så hade hon väl icke heller varit Nils Ferlins livsbedsagerska under de magra åren nere i **det Klara** som nu är ett minne blott. Men yttrandet har bevarats i mitt minne och det är säkerligen mången som kan instämma i det:

"Bara detta att leva kan ju ta livet av en."

För många människor — kanske flertalet? — reduceras "konsten att leva" till konsten att klara den ekonomiska existensen. Längre har den samhälleliga utvecklingen inte nått och följaktligen inte heller människorna i samhället. Detta är ett förhållande som jag ofta blivit påmind om under senare år i mitt studiecirkelarbete bland pensionärer i studieämnen som parapsykologi, livs-åskådningsfrågor och lyrik. De djupast liggande intressena, just de intressen som **ger livet innehåll och mening**, dem har man ej haft tid eller råd att syssla med förrän man blivit pensionerad. Och då är man i allmänhet inte längre så vital, krafterna börjar sina och hjärnan är inte längre så rörlig och mottaglig för nya intryck som i yngre år. Och nu, mot ålderdomen, börjar man bli intresserad av "konsten att leva", meningen med livet och om det finns något liv efter detta. Det är inte utan att det lätt väcker en måhända något cynisk fråga, om det ej är lite väl sent påkommet detta intresse. Må så vara, men bara detta "att leva" tog ju förut alla ens krafter och tid, det är nog flertalets mening. Längre har vi inte hunnit i — **välfärdssamhället**. I många fall har man väl inte heller orkat stå emot om-

givningens tryck: det och det "måste" man ju ha, för det har ju "alla andra" och det tillhör ju "utvecklingen" och man "måste följa med sin tid". Man blir slavar under massmedia, reklam och levnadsstandardkomplex.

En del pensionärer — några få — har blivit bemärkta, andra — några fler — har blivit brännmärkta och **alla** är på något sätt märkta av livet i detta samhälle som sätter den materiella standarden, ägandet och tekniken långt före människornas verkliga välfärd, hälsa, harmoni och frid.

Det finns anledning att tala om **felfärdssamhället**, inte bara med tanke på bilism, långtradartrafik, SJ-politik m. m. utan i än högre grad vad det gäller "utvecklingens" inriktning mot ökad materialism, lastbarhet, profit, automation, datateknik, parasitism och miljöförstöring. Detta om något bör väl betecknas som **fel färdinriktning**, som inte gärna kan leda annat än åt Häcklefjäll! Huvudsaken tycks vara att det går fort!

Det nuvarande samhället med **mammonismen** som högsta religion, högräntan som trosform, alla storbankernas mammonstempel och taxeringskalendern som helig skrift och rättesnöre är bara en moderniserad och rationaliserad form av det gamla tjyvsamhället, istället för det demokratiska idealsamhälle, som de nu gamla en gång som unga drömde om. Det var vackert tänkt, men faktiskt blev det skräp, högar av skräp. Varför?

Därför att vi inte har kunnat lära oss konsten att leva rätt, i harmoni med naturen och livslagarna, inte verkligen fått vara oss själva utan jäkt och press.

Känna sig själv

Konsten att vara människa och konsten att leva synes mig vara samma sak: att i förnöjelse skapa utan att skada, att glad i hågen använda verktyg i stället för vapen. "Se, I

ären alla gudar!" är det sagt. Vi har sålunda **skapande förmåga**, och denna förmåga ger oss lycka, om den är i harmoni med våra djupaste önsningar, om den innebär förverkligande av våra ideal.

Vi har alla ideal, men lever vi efter dem? Vi tror gärna, att bara därför att vi har ideal, förverkligar vi dem, men det är inte alls så säkert, och ju högre ideal vi har, desto svårare är det givetvis att förverkliga dem. Omgivningen ser förmodligen lättare skillnaden mellan våra ideal och våra handlingar i vardagen. Och här möter oss ett av de stora problemen i levnadskonsten:

Vilken är riktigast och sannast, vår egen uppfattning om oss själva eller omgivningens uppfattning om oss?

Den frågeställningen kan vara värd en meditation och det räcker förmodligen inte med en. Det är en fråga som vi ständigt måste återkomma till. Särskilt om vi vill försöka förverkliga devisen:

Känn dig själv!

Konsten att lära känna sig själv är i hög grad beroende av förmågan att med "andras ögon" kunna se på sig själv från sidan.

Våra egna innersta tankar kan vi naturligtvis lära känna i vår ensamhet, men hurdana vi verkligen är och vad vi **förmår** att vara, det kommer givetvis endast fram tillsammans med andra människor i olika livssituationer. Frågan gäller då hur vi verkligen verkar och hur vi uppfattas av andra människor, vilket givetvis i lika hög grad beror på deras inställning till oss. Endast den som älskar oss förstår och ser klart hur vi är — även om det inte är till vår egen fördel. Att lära känna sig själv tror jag i hög grad är beroende av vår förmåga att kunna lyssna till vad andra anser om oss. Endast man själv känner ju den röda tråden som går igenom hela handlingen och orsakerna till att man handlade som man gjorde, men måhända har man

icke på rätt sätt kunnat gestalta och ge uttryck åt det man önskat. Vi spelar ju alltid rollen av något i olika situationer, och då gäller det ju också att kunna spela den roll vi påtar oss på ett riktigt sätt.

*

Två saker kommer man ganska snart underfund med vid detta självstudium.

1. Det vanligaste misstaget som vi alla gör är, att vi tror att andra människor tänker, känner och reagerar som vi själva gör. Det är inte alls säkert att så är fallet. Det motsatta är kanske rentav troligare. Varje människa är ett unikum, en värld för sig, som kanske inte ens förstår sig själv. Men det är inte ovanligt att just den som kanske inte ens förstår sig själv och sina handlingar är den som har de största krav på förståelse från sin omgivnings sida.

2. Den andra betydelsefulla faktorn i detta sammanhang är förmågan att ha **mod** att vara sig själv och att ge ut sig själv för andra, ja till och med att våga blamera sig — utan att därför tappa modet vid denna upptäckt. — Den människa som det är lättast att umgås och samarbeta med är den som **vågar vara sig själv**, öppen och naturlig. Den reserverade, tillknäppta, högdragna, det angår inte andra-typen är besvärligast i alla sammanhang.

*

I våra försök att "göra något" av vårt liv, ställs vi inför en enkel sanning: **man kan endast lära sig en sak genom att utföra den**. Från början kan vi ingenting. Vi måste lära oss gå, tala, läsa, skriva, räkna, spela, tänka o.s.v. Och vi kan endast lära oss leva på rätt sätt genom att rätta misstag och försöka på nytt, om och om igen.

Ett liv räcker inte till att fullkomna en människa på. Man behöver inte misströsta för det. Vi har ju reinkarnationstanken — åtminstone som arbetshypotes!

Och visst kan vi väl lära oss en del av föregångarna, de äldre, under förutsättning att vi verkligen vill lära. Att leva rätt är en så pass svår konst, att man inte bör försitta något tillfälle och någon chans att försöka lära sig den.

I österlandet finns det en levnadsregel som säger:

barnet är realist (det upptäcker sig själv och omvärlden),

ungdomen är idealist (den reagerar mot omvärldens ofullkomlighet),

medelåldern är skeptiker (bakslag och kampen för existensen har gjort den kritisk och genomskådande),

äldringen är mystiker (det materiella var inte allt, det verkliga livet är det osynliga livet, den esoteriska och ockulta sidan).

Det är då inte så underligt att pensionärer är intresserade av parapsykologi. Förra terminen måste jag fyrdubbla en sådan studiecirkel.

Verklig utveckling är en fråga om **växande**, inifrån och ut enligt mönstret: önskan och längtan skapar strävan som ger förmåga genom upprepning, som skapar vana och småningom blir till natur och ett med oss själva, enligt följande mönster (av Thackeray):

Så en tanke och du skördar en

handling,

så en handling och du skördar en vana,

så en vana och du skördar en karaktär,

så en karaktär och du skördar ett livsöde.

Konstigare är inte **karmas lag**: logisk, konsekvent, omutlig.

En sak skall vi ständigt minnas:

Vi är alla varandras omgivning.

Därför bör vi leva eftertänksamt så, att vi är en **god**, angenäm och välgörande, del av de andras miljö. Ingen lever för sig själv allena. Vi lever alla med och för varandra.

GEORGII v. WELLING:s alkemistiska tyska upplaga från år 1784 av

OPUS MAGO-CABBALISTICUM ET THEOSOPHICUM

i faksimil.

Inbunden. Pris kr. 150:— + moms.

HERMES TRISMEGIST

Alkemistisk tysk handskrift från år 1782 i faksimil försedd med modern textstil, omfattar framställning av "Stein der Weisen". 140 sidor A-4.

Pris kr. 95:— + moms.

AB G WENDELHOLM

Box 140 69, 104 40 Stockholm

Vill Ni ha information om elixiret, den 250-åriga "Haarlemer healing oil", skriv till

Harald Schubert

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm

Beard: Andlig terapi, ny uppl. 18:00

P. Ragnar: Brevet till mormor 19:50

Tyrrell: Parapsykologi (ny uppl. av

Vid tröskeln till det okända) 33:50.

I priserna ingår moms.

Bokförlaget Excelsior

Box 5314

102 46 Stockholm 5

ROSENKREUZARNES VÄRLDSÅSKADNING

eller **Mystisk Kristendomslära** av Max Heindel

belyser de kosmiska såväl som de personliga levnadslagarna.

Kr. 45:— plus porto

THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP

svenska sektionen

Box 40261, 103 44 Stockholm 40

Alltmer populära

manastrålande

L A P I S L I N G U A

den mexikanska, tjugigt turkosskimrande

"TUR-smyckestenen"

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister, kan erhållas genom H. Schubert, S:t Eriksgatan 109, 11331 Stockholm Va. Tel. 33 19 32. Många positiva uttalanden om L. L. finns av lyckliga ägare.

N. Sri Ram

N. SRI RAM

Av Curt Berg

N. Sri Ram tillhör en brahminsläkt från södra Indien. Han studerade sanskrit, engelska och matematik vid universitetet i Madras och avlade där en examen motsvarande vår filkand. Vid tjugo års ålder blev han medlem av Teosofiska Samfundet, och sedan dess har han varit verksam inom den teosofiska rörelsen. Efter sin examen var han några år lärare i indiska skolor, som leddes av teosofier. Därefter ägnade han sig i många år åt journalistik. En tid hade han en framträdande post vid en av norra Indiens mest betydande tidningar. Det arbetet lämnade han emellertid för att bli redaktör för ett par tidningar, New India och The Commonweal, som Teosofiska Samfundets dåvarande president mrs. Annie Besant använde i kampen för Indiens självständighet. 1953 valdes han till Teosofiska Samfundets femte världspresident, och den posten innehar han alltjämt.

*

N. Sri Ram är en god företrädare för modern teosofi. Utmärkande för honom är bl. a. hans vilja till öppenhet för nya tankar och idéer. Han är medveten om i hur hög grad människans sinne påverkas av gamla och nya intryck. Han framhåller att minnesinnehållet, d. v. s. våra kunskaper, idéer, fördomar, påverkar medvetandet, styr dess aktivitet. Allt det som hänt oss, alla upplevelser vi haft, har en tendens att fjättra vår tanke, som i stället bör vara öppen och fri.

Medvetandet kan och bör, understryker N. Sri Ram, göra sig fritt från idéer m.m., som samlats i det,

och återvända till ett ursprungligt, rent tillstånd, som karakteriseras av stillhet, öppenhet och mottaglighet. Då kanske de frågor som den sökande människan vill ha svar på, kan lösas och livsföreteelsernas fulla, djupa och verkliga betydelse uppenbaras.

De teosofiska lärorna är för N. Sri Ram **arbetshypoteser**. Han säger inte att det är så och så, utan att om vi utgår från att det kan förhålla sig på detta sätt, kan vi kanske nu förstå en del av den sanning vi söker. N. Sri Rams attityd är alltså helt odogmatisk. Om den teosofiska utvecklingsidén, hur "Den Ende blir de många och de många blir Den Ende", säger han t. ex.:

"Allt detta verkar kanske teoretiskt, idéer uppfunna av fantasifula sinnen och hoppfulla hjärtan; vi vill alla tro på någonting som är tillfredsställande. Men det kanske är sanningen om vad som händer. Jag säger 'kanske' för att undvika all dogmatisk inställning. Om vi räknar med möjligheten att det kan vara på detta sätt, närmar vi oss kanske snart sanningen om tingen. Vi söker alla instinktivt harmoni i djupet av vårt väsen. Även detta måste ha en djup mening. Betyder det inte att det kanske i Naturen, i utvecklingen, finns ett sökande efter harmoni, en rörelse hän mot harmoni. Är det så, måste vi räkna med den jämsides med all disharmoni vi erfar."

Det öppnade, frigjorda sinnet får inte befinna sig i ett vakuum. Det måste ha en förankring. Denna förankring skall inte sökas bland några läror, hur djupa och väl fram-

ställda de än är, utan inom individen själv. N. Sri Ram vill — om vi förstätt honom rätt — säga att det bör vara fråga om ett samspel mellan det frigjorda, stilla sinnets försök till förståelse med hjälp av intuitionen och individens sätt att leva. Vad som fordras är hela människans inriktning på livets sanningar. N. Sri Ram uttrycker det så:

"Det som är betydelsefullt är alltid de sanningar som faller inom ramen för vår egen direkta förståelse. De bestämmer vårt sätt att leva, hur vi tänker i relation till andra och allting omkring oss — det är inte fråga om någon abstrakt sanning eller idé framkommen genom logiskt resonemang, utan det är fråga om de sanningar som rör själva livet och vårt sätt att leva."

Det gäller alltså att i **vårt liv försöka förverkliga** något av den kunskap vi intellektuellt har fattat.

N. Sri Ram säger:

"Första steget är att var och en av oss gripes av ett allt överskuggande intresse, vilket så småningom förvandlar vårt liv. Därefter kommer vi att helhjärtat och koncentrerat gå upp i detta intresse. Många skulle kanske föredra att i stället för intresse säga ett högsta mål eller ett högsta ideal. Ändå är nog ordet 'intresse' mer korrekt, eftersom det hänför sig till vår dagliga erfarenhet och verksamhet och samtidigt omfattar och kanske t. o. m. har sin kärnpunkt i det som ligger utanför och bortom oss. Om vi ställer upp ett ideal, som inte har någon anknytning till vårt liv, då kan vi inte nå roten till alla våra bekymmer och

misslyckanden."

För att vi skall kunna få en helhet av vårt liv, måste det enligt N. Sri Ram finnas ett ideal, en livsinriktning, ett intresse i detta ords djupare bemärkelse. Men för att detta intresse, denna livsinriktning, skall komma från de djupare och sanna skikten av vårt väsen, måste vi först ha **stillhet i vårt inre**. Det är inte fråga om passivitet utan om den stillhet som är källan till målmedveten aktivitet. Låt oss stanna ett ögonblick vid detta.

När de oroliga, virvlande tankarna sjunker till botten, finns möjligheter för ett rent varseblivande. Då är sinnet i stånd att återspegla tingen, förhållandena sådana som de är. Sinnet fungerar då precis som en spegel. Inga förvrängda bilder, inga förvridna uppfattningar uppstår, därför att ingen reaktion finns. Det är mycket sällan vi befinner oss i ett sådant tillstånd. Nästan alltid är sinnet aktivt, det kastas från en föreställning till en annan, det rör sig från ett område till ett annat. Men då vi någon gång lyckas åstadkomma denna inre stillhet, är vi också i harmoni med både oss själva och omvärlden. Vi är då i det tillstånd som N. Sri Ram kallar "icke-önskan", vi är mottagliga, i stånd att lyssna och förstå inifrån. Han säger:

"Liksom nattens mörker kommer alla stjärnor att framträda, så kan vi genom ödmjukhet och mottaglighet bli i stånd att förnimma det ljus som finns i andra."

Artikeln författare civ.ing. Curt Berg är generalsekreterare i svenska avdelningen av Teosofiska Samfundet.

I Teosofiska Samfundet ger vi ingen bestämd formulering av vad Visdom är, och det beror på att vi huvudsakligen är en grupp människor som söker Sanningen. Allt vi förstår är endast en mycket liten del av vad som finns att veta. Om vi formulerar vår teosofi i ett ställt mönster och förklarar att detta är teosofi, då begränsar vi naturligtvis teosofin till just denna formulering, till detta ofullkomliga uttryck. Och samma sak måste gälla om varje försök att på ett sant sätt förstå sig själv, tillvaron och livet.

Om Visdomen identifieras med livet, kan den aldrig bli statisk. För att vara visa måste vi ha en inställning som kan modifieras och förändras genom en inre mottaglighet och känslighet. En sanning är inte någonting som en gång för alla är fastslaget, utan den kan alltid förstås på ett djupare och fullkomligare sätt. Det är mycket, mycket viktigt för oss alla att vi håller vår kunskap, våra insikter, vår förståelse i denna flytande, rörliga form. Vi måste alltid vara redo att låta vår kunskap modifieras och utvidgas så långt som det är möjligt för oss på vårt utvecklingsstadium. Det betyder emellertid inte att vi behöver sakna förståelse i detta ögonblick. Vi kan ha en viss uppfattning om vad livet är, om människan, om hennes förhållande till universum och mycket annat. Och i allmänhet är vår uppfattning ganska besfämd. Men den måste vara sådan att vi ständigt kan förändra och förbättra den. Medan vi sålunda använder den förståelse vi nu har, bygger på dess grundval och delar den med andra människor, måste det också alltid finnas denna vilja att överväga och

lära också från idéer som är annorlunda än dem vi själva hyser.

Ur "Visdom och liv" av N. Sri Ram

*

I Gammal indisk litteratur sägs det att den individualiserade anden till sitt väsen är en poet och siare. Men när den nedstiger i rummets och tidens villkorliga värld, framträder i stället en intelligens som anpassar sig till dessa förhållanden, d. v. s. ett sinne som har förmåga att överblicka och bemöta företeelser utanför det själv, som kan definiera, bedöma rörelser, fungera logiskt etc. Vår moderna kultur framvisar dessa senare egenskaper men saknar känslighet, ömhet och skönhet. Vi avslöjar mer och mer tingens mönster och de processer som försiggår inom dem men missar själva meningen, det liv och den skönhet som döljs där bakom. Vi har expanderat horisontellt på bekostnad av djupet. Som en möjlighet inom var och en av oss finns detta djup, men det träder inte i verksamhet, därför att vi är så upptagna av det som ligger på ytan. Frånvaron av kontakt med detta djup skapar tomhet och missnöje, som aldrig så mycket analys eller förklaringar inte kan bota, emedan sådana åtgärder inte går till botten med bekymren.

All sann filosofi kan blott ha ett mål: att förmå människan att inom sig finna den glädje och den kärlek, frihet och frid, som hon söker utanför sig själv men bär i sitt eget djup. Den uråldriga visdomen sammanfaller i vidaste mening med denna centrala sanning.

"Sanning inifrån" av N. Sri Ram

TVÅ VERKLIGT INTRESSANTA BÖCKER

Mulder-Schalekamp: **PÅ GRÄNSEN MELLAN TVÅ VÄRLDAR**

Författarinnan, ett välkänt holländskt medium, söker ge svar på frågor som:
Lever man vidare efter döden?
Är man medveten om sitt nya tillstånd?
Har man kvar minnen från sitt jordeliv?
Den måste intressera alla fördomsfria sökare.
Hft. riktpreis 21:20.

Herlin: **NATURLIGT OCH ÖVERNATURLIGT**

Utan förutfattad mening redogör författaren för märkliga parapsykologiska problem — fjärrskådande — telepati — tankeöverföring — materialisation etc och berättar hur långt vetenskapen kommit på detta område, som kan få lika stor betydelse för mänskligheten som utforskandet av universum.
Inb. riktpreis 28:50.

I bokhandeln eller direkt från

NYBLOMS FÖRLAG
Box 154, 751 04 UPPSALA

I BANGALORE

Från en resa i Indien

av Astrid Setterwall-Ångström

I Indien är människorna stolta över dem som helt ägnar sig åt det andliga livet. De böjer sig ned och torkar dammet av fötterna på dem som bär den ockrafärgade klädna- den. Denna färg — gerrua — bärs endast av dem som dragit sig undan från världen. Den som genomgått den långa träningen från *brahmachari* — novis — till Swami — lärare — får ofta äretiteln *Maharaj*, vilket betyder "stor konung".

Den Maharaj, som förestår den Ramakrishnaashrama i Bangalore i södra Indien, där jag tillbringade flera dagar, hade nyss kommit tillbaka från en lång resa till Rangoon. Ända upp i sjuttioårsåldern är han verksam och övervakar många ashrama både inom och utom Indien, öppnar sjukavdelningar, skolor och sociala välfärdsinrättningar, vilket hör till Ramakrishnaordens verksamhet. Alla som hör hit, och även de, som kommer långväga ifrån, gläds, att han är här igen. Under det vi väntar på honom håller mig en ståtlig brahmin och en ung brahmachari sällskap. De berättar om verksamheten i denna ashrama, som grundades år 1903. Då byggdes det lilla templet, där sedan dess puja — gudstjänst — utförts dagligen. Ett ganska stort landområde hör hit. Här växer mangoträd, dadelpalmer och andra fruktträd. Här finns även en stor köksträdgård. Ett stycke från templet uppfördes senare en byggnad, som innehåller ett hemtrevligt bibliotek. Omkring det stora bordet i mitten samlas man ofta, när Maharaj är hemma. Då förhör han sig intresserat om vars och ens verksamhet och berättar om egna erfarenheter från vidsträckt resor eller på det inre livsområdet. I denna byggnad har han själv sitt enkla rum. På övre botten är en stor föreläsningssal och utanför den en öppen veranda.

Framför byggnaden är ett stycke mark avsett för spel och lek. Ett antal gossar mellan sju och femton

år kommer hit, när skolan är slut för dagen, och tillbringar eftermiddagarna här. Under regntiden samlas de inomhus, lyssnar till musik eller undervisas i sång. Andra dagar är de ute och spelar cricket eller baseball eller idkar annan sport.

Deras hälsa kontrolleras noga, ty det anses, att utan att både kropp och själ utvecklas harmoniskt, finns endast små förutsättningar för andligt liv. De mäts och vägs och deras behov av vitaminer tillgodoses. De får torrmjolk från Amerika, som de själva får tillreda. De får också själva diska sina bägare och göra i ordning efter sig.

På den brunbrända grasmattan sitter omkring sjuttiofem pojkar i dubbla rader. Deras blanksvarta huvuden glänser i solskenet. En av dem går omkring och håller upp mjölken i de uppräckt bägarna. Innan de börjar dricka, sjunger de alla den 24:de versen ur Bhagavad-gitas 4:de kapitel, vilken i varje Ramakrishnaashrama användes som bordsbön. När måltiden är över, undervisas de i skrifterna av en ung brahmachari. Han står mitt ibland dem och framsäger halvsjungande strofer ur Bhagavad-gita eller Upanishaderna. Pojkarna sjunger efter, kraftigt och intensivt. Det är viktigt, att tonfallen blir de rätta, så att intet förvanskas i detta traditionella sätt att ge muntlig undervisning. Så har kunskapen mottagits i Indien — ute under träden — genom att lyssna och minnas.

Den fostran, som bibringas här, går huvudsakligen ut på att träna pojkarna till ett andligt liv och till att måhända själva bli lärare och ledare. Om någon visar sig ha särskilda förutsättningar, ägnas han stor omsorg. Men alla, även om de inte har ledaregenskaper, har nytta i sin utveckling av den karaktärsdaning, som sker bara genom att vara här med kamraterna och de yngre och äldre lärarna.

Här bor för närvarande tre lärare

och fem eller sex noviser, vilka genomgår sin andliga utbildning och lever i avhållsamhet och sträng disciplin. Några av dem har hand om pojkarna och deltar i deras sport och lekar, andra sköter det administrativa och övervakar förråden. Innan de kommer hit, har de genomgått skolor, och somliga har även universitetsstudier bakom sig. De vet, vad det vill säga att avstå från världen, från allt vad de äger och från familjeliv. De tillbringar en stor del av sin tid i meditation. Efter åtta eller tio års träning får de avlägga proven för *sannyas*, det vill säga, ett oåterkalleligt avståendet från ett liv i världen.

Den länge brahminen berättar, att han och hans hustru tillhör starkt ortodoxa vaishnavafamiljer. För dem var det en revolution att söka sig hit, där Ramakrishnas vida alltomfattande syn råder, där det inte finns stelade ritualer utan där nytt liv andats in i gamla former och där olika tankeriktningar sammansmälter.

Den unge novisen, *Satyachaitanya*, är en trevlig yngling med en intresserat vänlig inställning. Han säger om sig själv, att han nog egentligen tillhör en analyserande, torr människotyp men tillägger i samma anddrag: "Jag känner mig i alla fall så full av en sprudlande glädje, att jag skulle kunna slå kullerbyttor runt planen!" Om några månader är tiden inne för honom att resa till Belur Math för att avlägga de slutliga proven. Därefter får han ett annat namn.

De berättar för mig om de stora festerna, när alla hjälper till och varenda pojke är glad att få ta del i arbetet. Under hösten firas först Durga puja — Durga är världsallets Moder i Hennes form av det ondas förstörerska — och senare den stora ljusfesten, Dipawali, till Kalis ära. På vårsidan högtidligt hålls Ramakrishnas, Sarada Devis och flera andras födelsedagar. Festlighe-

Maharaj — Swami Yatiswarananda

terna pågår då många dagar i följd. Då sjungs och spelas, och då uppförs dramatiska verk med motiv ur Indiens historia. Allmänheten inbjuds och de fattiga bespisas. Tusentals människor kommer till dessa högtider.

Vi, som nu står här och samtalar, hade inte sett varandra förrän för några dagar sedan, visste inte om varandra i världen. Vi är av mycket skilda åldrar. Men det är som om vi ändå känt varandra länge och är besläktade. Brahminen säger tankfullt: "Det finns intet sätt att mäta de obeskrivbara fina förändringar, som äger rum hos dem som under åren kommer hit. Enligt hinduiskt sätt att se har vi kanske alla i våra föregående liv utfört något, som berättigat oss till denna möjlighet för vidare andlig utveckling. Kanske är det ett minne av en samvaro, som gör att vi känner bandet mellan oss."

Plötsligt varseblir en av oss något och pekar uppåt. Mot den blå himlen seglar en lysande fågel med vitt bröst och rödskimrande vingar. I flykten liknar den en örn. Det är Garudafågeln, på vilken Vishnu färdas. Det är ett lyckligt tecken för denna dag!

Och så kommer Maharaj, den efterlängtrade! Alla hälsar honom genom att beröra marken med pannan — även en liten parvel, som får en klapp på baken. När Maharaj ler mot de närvarande, får hans ansikte idel horisontella linjer och ögonen blir ett enda vänligt glitter.

Småpojkar ilar hit från lekplatsen, halv vuxna pojkar med långa, smala armar och ben kommer skuttande som kalvar, ynglingar, som redan har fjun på sina barnsliga kinder nalkas mera makligt gående. Maharaj nämner dem alla vid namn: Rama, Krishna, Valmiki — Nachiketa, den djärve ynglingen i Katha Upanishad, som vann kunskapen om livet från dödens konung. Det är namn på Gudsinkarnationer och vise män, uppfordrande namn för människor att bära.

Maharaj frågar efter vars och ens personliga förhållanden så noga, som om de anginge honom själv. Tryggheten i hans väsen gör sig förnimbar. Det är som om hela livet i den ashrama han förestår blir klarare, ljusare och mera stillhetskänt, när han är här.

*

I trädgården under de skuggrika blommande mangoträden har en liten hydda byggts avsedd för enskilda samtal med Maharaj. Där inne finns bara ett bord, några bänkar

Liksom solen, när den speglas i många vattensamlingar, förefaller att vara flera solar, så förefaller också Du, o, Moder, genom en synvilla att vara flera. Men Du är En, förutom Dig finns ingen, Du är den enda, känd som det högsta Brahman.

MAHAKALASAMHITA

och stolar. Det var här jag mötte Padma för första gången. Namnet betyder lotusblomma. Lotusen är en symbol av renheten. Det namnet passar Padma. Hon liknade en av Kangraskolans finaste kvinnotyper, när hon, klädd i svart sari med invävda guldtrådar och en liten blixtrande juvel i ena näsvingen, hälsade mig med orden: "Jag är din syster Padma. Maharaj har sänt mig att ta hand om dig och visa dig, vad du vill se."

Vi blev de bästa vänner. Padma berättade om hur Maharaj lever utan att någonsin tänka på sig själv och om hur mycket han betyder för alla som kommer hit. Han är alltid fylld av tacksamhet för det goda livet bjuder och alltid beredd att med jämnmod bära de prövningar, som kommer.

"Maharaj är både far och mor för oss", fortsätter Padma. "Han tar del av allt som rör hans lärjungar. Även för oss, som deltar i samhällslivet, intresserar han sig i detalj..."

Senare, när Maharaj kommit tillbaka från sin resa, bad han mig själv komma till den lilla hyddan. Vi satt mitt emot varandra vid bordet. Hans mjuka, orangefärgade dräkt föll i lätta veck. Den lilla tygmössan satt nedtryckt på hans rakade huvud. Hans blick såg djupt till det innersta. Hans milda vänlig-

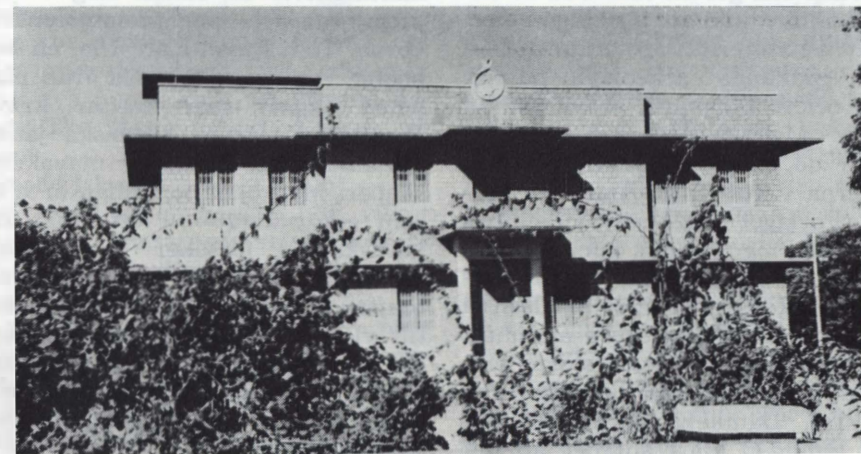
het strömmade emot mig, en vänlighet så opersonlig och så vid, att den var ett uttryck för den omätbara glädje, i vilken själva livet har sin källa.

Det är inte lätt att beskriva någon, som lever ett fulltonigt gudsliv. Han lever till största delen i sitt eget inre. I de ord han säger, lyser hans erfarenhet. Han är så genomträngd av kärleken, att den som är nära honom blir delaktig därav. Bestämd kan han vara, ty han dagtingar ej, men intet häftigt ord kommer någonsin över hans läppar och han är inte i stånd att sära någon, ty hans väsen är kärlek. Till ett tyglat sinne och ett hjärta, som blivit stilla, kommer den Gudomliga kärleken i ett oavbrutet flöde.

Ofta döljer Maharaj det han vill lära bakom en slöja av fin humor. Hans önskan att hjälpa kommer en alltid till mötes. I hans närhet känner man sig höjd till ett högre medvetenhetsplan och erfar därigenom en stark känsla av frihet.

Hans ord utgör ibland svar på frågor, som aldrig blivit framställda. Även om de innebär råd eller förklaringar, är det mera själva närvaron, som ger en känsla av enkelhet och höghet.

Maharaj sade: "Träng djupare, djupare in mot Det Stora Jaget! Låt allt smälta in i Gudomligt ljus!"

Ramakrishna Ashrama

En Ramakrishnaashrama är en härd för Indiens gamla kultur med dess höga etiska principer. Enligt dessa fordras ett brinnande osjälviskt arbete på alla områden. Ty vem dväls i människan? Gud! Han dväls i den fatige, i den rike, i den hatfulle, i den kärleksrike. Att tjäna människan är därför att tjäna Gud. Så tänker en hindu.

UTLÄNDSK BOKVANDRING MED ROLAND ADLERBERTH

En av de bästa bland de moderna Atlantisböckerna har kommit i nyupplaga i och med Dovers nyutgåva av L. Sprague de Camps **Lost Continents** (Dover, \$ 2:75) från 1954, varsamt uppdaterad i så måtto att de Camp satt in en och annan nyare forskning, t. ex. fynden på Thera, här och var. Undertiteln ger klart besked om vad boken handlar om — "Atlantistemat i historien, vetenskapen och litteraturen", och framställningen är vantrogen men engagerande.

Sprague de Camp lutar själv snarast — och mycket bestämt — åt att Atlantis är en fri och sedelärande uppfinning av Platon, men den lutningen har inte hindrat honom att skaffa sig en enorm beläsenhet i ämnet, och den som söker en bred, kunnig och välskriven översikt över det mesta som tänkts, skrivits och fabulerats om Atlantis har en önskebok här. Sprague de Camp är rentav så grundlig att han till och med har ett kapitel om Atlantis i SF-litteraturen; vilket ju för all del ligger nära till hands, eftersom han själv är en känd och framgångsrik SF-författare. Hans skeptiska inställning gör honom direkt från mot bl. a. madame Blavatsky, men däremot är hans behandling av t. ex. Donnelly och Spence, två andra framstående troende atlantider, helt opartisk och ger en klar bild av deras åsikter, utan att förlöjliga dem.

Att amatörernas anstormning mot den "godkända" arkeologin nu har nått också Danmark, omvitnas av Frede Melhedegård, som elektrifierar de gamla egyptierna och fenicierna i **Tut-Ankh-Amon er vågnet** (Forlaget Notabene), en ställvis svårtrodd men ställvis också mycket intressant forntidsbok i Kjellsons och Dänikens efterföljd. Kjellsons i så måtto att Melhedegård anser att forntiden hade avsevärt större tekniska kunskaper än arkeologerna vill tro, Dänikens därutinnan att han tämligen klart antyder att det är utomjordiska besökare vi har att tacka för de där kunskaperna; hans parafras på Bibelns skapelseberättelse är en novellistisk omformning av Dänikens tes om hur vi "tillverkades genetiskt" av befintligt apmaterial av kunniga astronautgudar.

Börjar litet trögt med uppletande av elektriska symboler bland egyptiska hieroglyfer och annat egyptologiskt; författaren anser själv att han ger bindande bevisning där, men frågan är väl om han inte snarare är övertygad än övertygande. Däremot blir han avsevärt troligare när han hittar fräsmärken och centeringshål från elborrmaskiner i antika byggnadsverk, och hans diskussion av några gamla assyriska vagnbilder är också mycket intressant. Man förstår att en del ingenjörer är benägna att ge honom rätt, och boken är i varje fall fullt läsvärd för envar som tycker om böcker av Henry Kjellsonstypen (personligen tror jag att Kjellson hade rätt i åtskilligt).

Fransmannen Robert Charroux hör ju normalt till de mera spännande — och svårtrodda — bland Melhedegårds internationella bröder i supermat, men **Die Meister der Welt** (Econ) är inte bara otrolig utan också avsevärt tråkigare än det jag har läst av honom tidigare. Visst kör han med stora linjer, accepterar Velikovskys idé om hur Venus kom indrullande i solsystemet i sen tid, talar om en väldig syndaflod som översvämmade allt utom fem "räddningsöar" och förstörde våra (utomjordiska) förfäders fina kultur. Och visst fyller han upp med allehanda märkligheter av skilda slag — de utomjordiska "stengrammofonskivorna" från Baján-Kara-Ula, en beboelig Venus, UFO-besök från planeten Baawi som kretsar kring Proxima Centauri, kinesiska jättepyramider och hemliga mayakunskaper. Men hans sagesmän är ofta rent erbarmliga — i ett långt atlantiskapitel försöker han rentav ärerädda Heinrich Schliemanns bluffande brorson Paul — och därtill visar han en utpräglad förkärlek för att filosofera i ytlig tomgång, som dels bromsar upp boken och dels är minst sagt tvivelaktig i resonemangen.

Och tefaten vimlar vidare. Till det allra intressantaste jag själv har läst på den avdelningen sedan sist hör tveklöst Jacques Vallees senaste (från 1969) **Passport to Magonia** (Regnery, \$ 6:95). För här slår den ne klope och kunnige tefatsforskare

en bro mellan senare års historier om närmöten och kontakter med tefaten och deras besättningar och forna tiders myter, folklore och legender om möten med underliga varelser, som ibland rentav kunde ta människor med sig till platser där tiden flyter annorlunda än på jorden. Titeln Magonia är just en sådan plats — den sällsamma region ovan skyn, som i början av 800-talet bedrev en formlig skytteltrafik med människor till och från området kring Lyon i Frankrike, i varje fall enligt vad flera gamla krönikörer berättar.

Absolut inte något svärmeandande försök att sätta likhetstecken mellan reella tefat och varenda gammal älvakung eller banshee, men en intressant och brett upplagd studie kring likheterna mellan många äldre historier och moderna tefatsrapporter, därtill med massor av intressanta tefatshistorier från hela världen. Och boken avslutas med ett fynd för varje UFO-intresserad: en lång bilaga med korta redogörelser för samtliga av Vallee kända tefatslandningar och närkontakter under de hundra åren 1868—1968; och han känner till de flesta.

Wright Fieldhistorien i James W. Moseleys **The Wright Field Story** (Saucerian Books) rör sig kring ett autentiskt tefat, som enligt vad författaren hör glunkas skall finnas på Wright-Pattersonflygbasen eller ett annat flygfält i dess närhet; han undersöker saken men finner ingenting som verkar bevisande på en icke kolartroende, vilket ingalunda hindrar honom själv att spinna ett tag på "Ingen rök utan eld"-temat.

Och hela boken går i samma stil. De där männen i svart som dyker upp i en viss typ av tefatsböcker har en aktad plats här också, och Moseley gör den ena märkliga nästan-upptäckten efter den andra, t. ex. att tefaten kommer från ett annatdimensionellt område i Antarktis. Som bevis anför han ett satellitfoto från Nordpolen (!) som visar ett tydligt jättehål i polarområdet (lånat från Ray Palmer, som förvisso inte är världens pålitligaste sanningsvittne).

Det är svårt att ta boken på allvar, men däremot gav den mig åtskilligt som en insidesskildring av yttersta snurrenflygeln i den amerikanska ufologin, med närporträtt av Adamski och flera andra och en fin bild av den lille ufomagasinsutgivarens vardag, med ständig jakt på den definitiva sanningen som ändå bara gäcker vidare vid regnbågens fot.

Så över till mystiken med en bok som enligt underrubriken behandlar "Hanna Petrovna Blavatsky och hennes bidrag till världens filosofiska tänkande". Det rör sig om en samlingsvolym redigerad av Virginia Hanson som heter **H. P. Blavatsky and the Secret Doctrine** (Theosophical Publishing House, \$ 2:25) och innehåller 18 uppsatser, som samtliga kretsar kring det ämne som anges i titeln. Uppsatserna varierar från rent andlösa hyllningar till intressanta utredningar om teosofins betydelse för konst och litteratur — bl. a. hävdar W. Emmett Small att den irländska litterära renässansen var teosofiskt ledd. Med en viss rätt, tycks det. Och flera av uppsatserna jämför Blavatskys lärosatser och idéer (dock helst inte rotraserna och andra vildare ting) med teorier och strömningar inom modern filosofi och — framför allt — naturvetenskap och finner en hel del intressanta paralleller. Och säga vad man vill om HPB — en märklig människa var hon förvisso.

Något som i hög grad också framgår av Gertrude Marvin Williams **Madame Blavatsky, Priestess of the Occult** (Lancer, \$ 1:25), där en väl-skrivande amerikanska ger en underhållande biografi över teosofins säregna grundarinna, inte särskilt högaktningfull men dock med sinne för det märkliga hos denna minst sagt egenartade personlighet (som skribenterna i Virginia Hansons bok med rörande enighet utnämner till en av de stora altruisterna genom tiderna, och därmed basta).

Intresset för astrologi tycks ju vara tämligen stort, skrämmande stort rentav med tanke på alla dessa stackare som faktiskt tror till och med på tidningarnas stjärnsnackarspalter, och alltså är det inte över sig förvånande att det har kommit ut en tjock dansk handledning i detta märkeliga ämne, **Astrologi** (Hassings forlag) av Jeff Mayo. Klart troende — Mayo anser sig tydligen utföra rena kultur- och välgörningen med sin bok — men i gengäld också mäktigt kunnig; här blir man verkligen rejält informerad om vad de äkta astrologitroende verkligen tror på, får veta åtskilligt intressant om astrologins historia och lär sig också att ställa både egna och andras horoskop.

Mig lyckas Mayo visserligen inte omvända, men det förhindrar inte att också en skeptiker kan ha nöje av denna sakkunniga handledning i konsten att bli sin egen hemmaastrolog, för det rör sig ju dock om

Häxa mjölkar ett yxskaft. Illustration från de Givrys bildrika "Witchcraft, Magic & Alchemy".

en intressant gammal tro med anor ända från den babyloniska forntiden. Vartill kommer ett strålände bildmaterial, med massor av gamla fina bilder från alla möjliga håll.

Det stora intresset för okkultism i begreppets vidaste mening i Amerika har lett till att en del tidigare svåråtkomliga klassiker i branschen numera kommer i billiga nyupplagor. Som till exempel William Seabrooks **Witchcraft** (Lancer, \$ 1:25), en välskriven gammal häxklassiker från 1940, som emellertid måste sägas gå litet väl långt, eftersom den med vetenskapliga anspråk tror inte bara på häxor, gärna europeiska, utan också sådana framstående oknyttar som varulvar, vampyrer och annat smått och gott. Och samma författares "standardverk" om det mysteriösa Haiti, som i rask takt fått två nyupplagor på samma förlag, **The Magic Island** (Lancer, 95 cent — originaltiteln) och **The Voodoo Island** (Lancer, \$ 1:75) — det rör sig alltså om samma bok, vilket kan vara nyttigt att veta, eftersom den första fortfarande finns kvar i handeln.

Seabrook var från början en fullt "vetenskaplig" etnograf, som emellertid fick sin vetenskapliga världsbild spräckt just av Haiti. Och **The Magic Island** lär väl vara hans mest kända verk, en djuplodning rätt ner i den haitianska voodooen med alla dess fascinerande figurer från andra sidan, sällsamma afrohalvkristna gudar som besätter sina troende vid extatiska gudstjänster. Därtill ett rikt urval zombies — vandrande lik,

som sätts i arbete på sockerrörsfältet etc. av sina ägare — ormdyrkan och diverse annat. Boken betraktas alltså på vetenskapligt håll självklart som alltför troende för att kunna tas på allvar, men frågan är väl ändå om någon annan vetenskapsman någonsin satt sig så grundligt in i voodooen som just Seabrook, och ställvis är han helt fascinerande.

Och Dover har gjort en insats inte bara för Atlantis utan också för okkultismen, här genom att ge ut en nyutgåva av den engelska översättningen från 1931 av fransmannen Grilhot de Givrys gamla bildstandardverk **Witchcraft, Magic & Alchemy** (Dover, \$ 4:—). Standardverk inte så mycket genom texten, som i tre avdelningar, Trollkarlar, Magiker och Alkemister, berättar svartkonsternas, spådomskonsternas, djävulsdyrkans, kabbalismens, astrologins, kiroman-tins, alkemins osv. historia genom tiderna. Den är intressant den också, och har många kuriösa och svåråtkomliga data och historier, men det viktigaste är ändå bildmaterialet — de Givry själv ansåg sin bok som en kommenterad bilderbok till en tidigare utgåva av berömda okkulta texter genom tiderna, **Anthologie de l'Occultisme**. Jämnt 365 bilder, många unika och allesammans med mycken lärdom framplockade ur diverse ofta ytterst svåråtkomliga gamla böcker, ger en rik bildokumentation till hela fältet av "skuggvetenskaper" — det är väl de Givrys egen dragning åt okkultismen som fått honom att välja samma an-

tal bilder som det går dagar på ett år.

Med tanke på priset och det fylliga bildmaterialet från äldre tid, där boken klart överträffar också sådana stora verk som Bessys *Histoire en 1000 images de la magie*, är detta tveklöst ett verkligt fynd för en- var som är intresserad av ockultismens historia.

Och de ockulta pocketböckerna fortsätter att välla fram i både England och USA. Nedan ett urval med korta kommentarer, så jag åtminstone hinner snabbinformera om dem innan de blir för gamla.

Plus i kanten då för Douglas Hunts *Exploring the Occult* (Pan, £ 0:30), en nyupplaga av en av de bättre handledningarna över hela den parapsykologiska linjen, som i jacobsonsk anda diskuterar det mesta från parapsykologi till ren magi. En utmärkt, välskriven introduktion.

Gott om häxor, med bl. a. en biografi över den ledande engelske häxmannen Alex Sanders av June Johns, *King of the Witches* (Pan, £ 0:25) — god häx-PR i bildarket, som mest ägnar sig åt att porträttera söta unga engelska häxor i ämbetsdräkt, d.v.s. nakna, men ganska ytlig — och en kunnig historik över det engelska häxväsendet genom tiderna, *The Dark World of Witches* (Pan, £ 0:25) av Eric Maple. Gerald B. Gardners *Witchcraft Today* (Arrow, £ 0:30) behandlar också häxande i nuet, men med färre nakna häxor och mer djuplodande fakta — nyligen avlidne Gardner var både medlem av en witch coven och en allvarlig forskare.

Allmänna otroligheter i Frank Edwards *Strange World* (Bantam, \$ 0:75), en spridd samling av 118 konstigheter från livets och övertrons alla områden, där överlevande urtidsdjur och märkliga flygande tefat får samsas med folk med de underligaste egenskaper — bland annat får man göra bekantskap med en osänkbar svensk (nej, det är inte Gunnar Larsson det gäller).

Makabra mysterier med övernaturlig anknytning på löpande band i Warren Smiths *Strange Monsters and Madmen* (Popular Library, \$ 0:60), med spöken, otroliga djur och lika otroliga människor i en salig och lättläst röra. Och klärvoajanta kvinnor i överflöd i Robert Tralins *Clairvoyance in Women* (Lancer, 6:25) — 50 övernaturligheter, "grundligt dokumenterade" min- sann, om fall där den kvinnliga intuitionen ramlat rätt in i parapsy-

kologin.

Ivrigt trodda framtidssiare genom 6000 år i Justine Glass *They Fore- saw the Future* (Berkley, \$ 1:25), och 1900-talets mest berömde amerikanske framtidsskådare i närbild i Jeffrey Fursts *Edgar Cayce's Story of Jesus* (Berkley, \$ 0:95) — Cayce var faktiskt ett mycket märkligt fenomen, en helare som botade mas- sor av människor medan han själv befann sig i trancetillstånd, och som på lediga stunder siade om det mes- ta, bl. a. om *Atlantis återkomst*. Vo- lymen här innehåller de bakåtrik- tade sianden varmed han klarade ut

sanningen om Jesu liv.

Avslutningsvis en verkligt röran- de liten grej, Brad Steigers och War- ren Smiths *What the Seers Predict for 1972* (Lancer, \$ 1:25). Där för- fattarna i slutet av förra året sam- lade uppgifter om 72 från 19 beröm- da amerikanska siare och spåmän och sedan vågade ge ut det insam- lade materialet i början av året — rentav andra året i följd, för det finns en likadan volym för 71 också.

Den blev inte särskilt lyckad. Och skall 72 års upplaga bli det får det sannerligen hända åtskilligt på den lilla bit av året som är kvar.

SPRID KÄNNEDOM OM SÖKAREN!

Ett märkligt vittnesbörd!

EN STOR MANS VÄG

Boken som från den eviga världen är dikterad av den kände pastorn och redaktören GUSTAV LEONARD LINDQUIST, Göteborg.

Han har efter sin bortgång tagit kon- takt med en vän och genom automa- tisk skrift givit ett budskap — en kärleksfull vädjan till Dig att tänka över ditt liv. Budskapen hör till de un- der Gud gör i vår tid och bevisar, att det finns kärlekens broar mellan An- dens värld och vår egen — det ger bevis för Guds uppsökande kärlek.

Utgivare Gunhild Gerdin, Åmål.

185 sidor. Pris kr. 23:50 inkl. moms. FINNS I BOKHANDELN. Kan även rekvireras från

FÖRLAG COLUMBA

662 00 Åmål

genom inbetalning på postg. 34 13 23-4. V. g. skriv tydligt — tack! Sändes portofritt.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar ute- slutande annonsörerna själva.

AKVARELLER — NATURMYST.

Lån gratis — förm. köp. Sänd Er adr. till ateljén direkt.

Björn E B Johansson
1207 Långbacka
820 60 DELSBO

Det har en tid pågått rykter om at- jeg skulle være under påverknig av Taushetsgruppen, dessangående affæ- ren i Hareskoven i København i 1967. Dette er ukorrekt, selv om jeg til en viss grad kan medgi at jeg undertryk- ker min egen medvirkning i affæren. Dette er etter rummfolkenes ønsker, men alle detaljer om affæren vil sene- re foreligge i bokform.

Bergen i september 1972.
Ivar Theo Martin(sen)

Professor Lakhovskys MWO-kroppsenenergialstrare

Information och demonstration av

H. Schubert
S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm
Tel. 33 19 32.

Positiva referenser finnes.

VAD ÄR SOUL TRAVEL?

Soul Travel (Själens färder) är ett medel att nå Själv- förverkligande, Gudsförverkligande eller Absolut Medve- tande. Det är en uråldrig inre metod, som möjliggör för individen att färdas bortom det fysiska medvetandetill- ståndet, till det höga tillstånd som omtalas i alla heliga skrifter, inklusive Bibeln, Mose lag, Bhagavad Gita och Shariyat-Ki-Sugmad.

Vidare upplysningar lämnas av

ECKANKAR I SKANDINAVIEN

Fack

104 32 Stockholm 19

GUNNAR FURULAND Forts

tiskt obunden. Men, om man tar bort dogmerna, vad blir då kvar av kristendomen?

— Jag tror att själva kärnan blir kvar. Dogmerna, som har utspekule- rats långt efter Jesu tid, hindrar kristendomen. Jag är överens med Emanuel Linderholm i att det gäl- ler att komma från dogmerna till evangeliet självt, det enkla evange- liet.

— Och vad är evangeliets inne- börd? Hur skall man beskriva dess kärna?

— Jag tror de har rätt som säger att kristendomen är Kristus själv, hans liv, hans ord, hans kärlek, hela inriktningen i hans väsen och gär- ning på jorden.

— Ser ni Jesus som en vishets- lärare?

— Ja, men ändå något mycket mer än det. I sitt liv och i sin hand- ling var han på ett mystiskt sätt i kontakt med den makt han kallade sin Fader.

— Men ni menar att Jesus står högre än Buddha, Muhammed, Krishna...

— Ja, jag lutar väl åt den upp- fattningen, om det nu är en i den kristna miljön insupen fördom eller ej. Kanske beror det på okunnighet.

— Vad tycker ni om den aposto- liska trosbekännelsen? Är den bra?

— Nej, jag är tyst, när den läses. Det är mest första och tredje tros- artikeln som jag kan instämma i.

— Ni skulle vilja ha en annan ordalydelse?

— Ja — och det är många i vårt förbund som vill det. Emanuel Lin- derholm gjorde ju flera försök att formulera en ny bekännelse*, bl. a. ett försök som biskop Tor Andrae yttrade sig mycket lovordande och entusiastiskt om. Men vanan, tradi- tionen och rädslan att överge något som är fäderneärvt och inlärt hind- rar människorna att prova nya be- kännelseformuleringar.

— Finns det enligt er uppfattning skillnader mellan Jesu lära och Pau- lus lära?

— Ja, det gör det väl. Många framstående teologer har ju menat det, liksom Linderholm. Paulus var ju t. ex. mycket fängslad av offer- tanken, idén att Jesus offrade sig själv för att blidka sin himmelske Fader. Offeriden hade man ärvt från Gamla testamentets tid, från juden- domen. Den är främmande för den äkta kristendomen, vilket redan Erik Gustaf Geijer hävdade. Att Gud måste låta slakta sin ende son

för att kunna förlåta de stackars ofullkomliga och vilseledda männi- skorna är ju så orimligt att bara en etiskt tanklös teolog skulle kunna hitta på det.

*) Han skrev även förslag till nya kyr- kohandböcker, särskilt vad gäller jord- fästningsformuläret, vilket även biskop Aulén m. fl. finner oandligt och föråldrat.

Rektor Gunnar Furuland, Brushanevä- gen 19, 752 51 Uppsala.

ALBERT SCHWEITZER Forts

Guds dramatiska ingripande ned- kommande från himmelen. För en nutidsmänniska betyder det enligt Schweitzer en världens och mänsk- lighetens etiska fulländning, ett fre- dens, förbrödringens, kärlekens rike, som endast långsamt kan förverkli- gas genom mänsklig vilja och strä- van. Men trots föreställningarnas oförenlighet kan denna vilja och strävan hämta kraft och inspiration ur Jesu förebild. Därpå kommer det an att gudsrikestankens betydelse för vårt liv blir densamma som för hans, så att vi med något av hans intensitet förnimmer dess kraft. Olikheten i föreställningssätt spelar därvid föga roll.

Redan 1913, alltså före första världskriget och mitt i den glada framstegstrons dagar, tyckte sig Schweitzer skönja tecknen till vår kulturs stagnation och förfall — trots alla vetenskapliga och teknis- ka framsteg. Vad fattas den? frågar han sig. Jo en samlande etisk vi- sion av ett jordiskt gudsrrike och en intensiv gemensam vilja och strä- van att förverkliga den. Här har Je- sus i liv och död en gång för alla vi- sat vägen och därför behöver vi nu- tidsmänniskor honom på nytt.

"De namn, varmed man i den sen- judiska föreställningsvärlden be- tecknade Jesus såsom Messias, Män- niskoson och Guds son, kan för oss endast vara historiska lik- nelser... Som en okänd och namn- lös kommer han till oss, liksom han en gång trädde fram för männen på sjöstranden, som inte visste vem han var. Men han talar till oss med sam- ma ord: "Följ mig!" och ställer oss inför uppgifter, som vi måste lösa i vår egen tid. Och för dem som föl- jer honom, visa och ovisa, skall han uppenbara sig i vad de upplever av frid, strävan, kamp och lidande, och som en utsäglig hemlighet skall de erfara vem han är."

OLOF JÖNSSON Forts

fysiologien och psykologien är nära förbundna med problemen."

Det är inte bara Laurents egna experiment som motsäger sugges- tionshypotesen — den rika parapsy- kologiska litteraturen gör det ock- så. Ett enda exempel: en experi- mentserie som ägde rum hos Lau- rents kollega i Köpenhamn, profes- sorn i fysik Christian Winther, på Teknologisk Institut. Efter flera års experiment med telekinesi fastslog Winther i skriften "Experimentelle Untersuchungen über Telekinesie": "De iakttagna mycket komplicerade pendelsvängningarna är inte åstad- komna av skakningar eller andra mekaniska eller elektriska påverk- ningar. De torde således härröra från en energiform som fysiken än- nu inte räknat med." Professor Win- ther kommenterade 1949 sina expe- riment för mig på följande sätt: "Min livsåskådning har i hög grad blivit påverkad av de erfarenheter jag gjort vid mitt arbete med den s. k. psykiska forskningen."

Professor Laurent skriver i Sö- karen: "Ett som det synes mig av- görande skäl för att anta att de pa- rapsykologiska fenomenen är illu- sioner åstadkomna med suggestion och hypnos är, att man då inte kom- mer i konflikt med naturlagarna." En märkvärdigt dogmatisk utgångs- punkt! "Naturlagarna" har ju under tidernas lopp ständigt kompletterats och omformulerats, ända fram till Einstein och Niels Bohr. Självklart är "naturlagarna" fortfarande inte slutgiltigt formulerade.

HEALING!

F. S. Lind
dipl. massör o. sjukgymnast

Klostergatan 31
Örebro

Ring för tidsbeställning
019/11 33 79. Välkomna!

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar lagerföres varav 200 i pocket.

Rekvirera våra boklistor!

EDISTA postorderbokhandel
Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Gardner: Fads and Fallacies in the
name of Science (h) 16:80

BOKRECENSIONER

VÄCKARKLOCKA OM KOSTEN

En av de mest seglivade fördomarna mot vegetarisk kost är att det skulle vara omöjligt att få sitt behov av protein (äggvita) täckt på sådan kost. Jag skriver avsiktligt "fördom" därför att det är helt klart bevisat att det går alldeles utmärkt att vara vegetarian utan att omkomma i proteinbrist, om man bara sätter samman sin matsedel på ett vettigt sätt.

Äggvitefrågan är i själva verket ett av de starka argumenten för en väsentligen vegetarisk kost. Det finns många undersökningar som visar att det är ett enormt slöseri med näringsämnen att först föda upp djur och sedan äta dem. Hälften av skörden av spannmål i USA går faktiskt till boskapsfoder. Hälften av hela världens fiskfångst går till boskapsfoder! 1968 utfodrade man husdjuren i USA med 20 miljoner ton protein, och fick tillbaka endast 2 miljoner ton i form av kött mm. Ett ofattbart slöseri — särskilt med tanke på att de 18 miljoner ton som försvann i hanteringen skulle ha räckt för att täcka 90% av hela världens proteinunderskott under ett år!

I slutet av 60-talet påbörjades en undersökning av näringssituationen i USA. Den var avsedd att täcka hela landet, men lades ner 1970 — troligen därför att de första resultaten var "politiskt generande" för Nixon-regimen. Man fann nämligen att näringsproblemet för de fattiga i USA kunde jämföras med det man möter i u-länderna. Sjukdomar som **marasmus** (orsakad av långvarig kaloribrist) och **kwasiorkor** (orsakad av proteinbrist) konstaterades i flera amerikanska stater! Senator Ernest Hollings skriver om detta: "Med det nuvarande amerikanska jordbruksdepartementets bestämmelser tillåts inte våra lantbrukare att ge sin boskap något annat än det bäst sammansatta foder... Ändå är miljoner människor i Amerika hungriga, och vetenskapliga undersökningar tyder på att den allmänna kostsituationen i USA är sämre än den var vid slutet av andra världskriget."

Dessa häpnadsväckande uppgifter läggs fram i boken **RECEPT FÖR EN FATTIG PLANET** av Frances Moore Lappé (Askild & Kärnekull/Jordens Vänner, 237 sid., pris 29:55 inkl. moms). Boken har ordentliga källhänvisningar för sakuppgifterna, ofta nog till offentlig statistik. Björn Gillberg har skrivit förord, där han konstaterar att "Vi i de rika länderna som ofta talar om solidaritet med u-länderna kan dra vårt strå till stacken, dvs bekämpa

världssvälten, genom att själva i allt större utsträckning gå över till att skaffa oss proteiner genom vegetarisk kost. Då kan jorden föda fler människor."

Första delen av boken är en redogörelse för näringssituationen i världen, särskilt USA (förf. är amerikanska). Sedan följer en handledning i konsten att få fullvärdigt protein i en vegetarisk kost, kompletterad med mjölkprodukter och ev. ägg.

Det är inte självklart att man får fullvärdig näring bara för att man är vegetarian. Förf. varnar: "Missnöjet med våra matvanor och vår fixering till protein har föranlett en del människor att helt och hållet förkasta även en minimal daglig proteinförtäring. Tidningen 'The Berkely Tribe' i Californien publicerade nyligen en artikel, som kommenterade farorna i en sådan överdriven reaktion:

'Åtskilliga fall av kwasiorkor... har konstaterats i Berkely. En opublicerad sjukhusrapport från University of California skyller detta på vissa speciella dieter: fastedietter, vegetariska dieter och i synnerhet makrobiotiska dieter. Dessa dieter resulterar ofta i kliniska fall av proteinbrist. Andra sjukdomar, som vållas av proteinfattiga dieter, är sårinfektioner och svårigheter att läka sår.'

Denna rapport understryker betydelsen av att känna till fakta om proteinnäring, innan man börjar experimentera med en ny diet.

Hittills har vi talat om två ytterligheter — överkonsumtion och brist. Men hur mycket protein är lagom? Vi kan faktiskt få fram ett tillfredsställande svar (trots att experterna är oense, vilket man kanske hade väntat sig.)

Man har nämligen nu börjat göra undersökningar av hur mycket av proteinet i olika födoämnen som är fullvärdigt, dvs innehåller de s k essentiella aminosyror (kroppsäggvitans byggstenar, som kroppen inte kan tillverka själv) i rätta proportioner. Varje födoämne behöver inte innehålla fullvärdig äggvita. Det går utmärkt att ta äggvitan från olika födoämnen, bara man ser till att de aminosyror som fattas i det ena finns desto rikare i det andra. — En annan sak är att vegetabilier som regel innehåller betydligt mindre giftrester än kött.

Halva boken upptas av ett hundratal recept på vegetariska rätter (många innehåller mjölkprodukter, några innehåller ägg). Rätterna är komponerade dels med tanke på att vara goda, dels på att ge full-

värdig äggvita. De borde vara en utmärkt vägledning för den som funderar på att gå över till vegetarisk kost men känner sig osäker i äggvitefrågan. När man väl har lärt sig de allmänna principerna kan man lätt tillämpa dem på egna anrättningar.

Boken visar klart att en allmän övergång till mer vegetarisk kost helt enkelt kommer att bli nödvändig om en världssvält ska kunna undvikas. Man kan likaväl börja nu... Att föda upp biffkor är rent slöseri med jordens resurser.

Den här boken är verkligen värd att spridas, läsas och diskuteras i alla läger. Den borde bli en lika känd "väckarklocka" som Rachel Carsons "Tyst vår".

Nils-Olof Jacobson

NYTRYCK AV MÄSTERVERK

"Den glömda världen" är en bok om hinduism och meditation, indisk gudshängivenhet och kärlekens väg, skriven av i Sverige bosatte Walther Eidlitz.

Kort före andra världskrigets utbrott för Eidlitz till Indien, driven av en stark önskan att lära känna detta lands andliga visdom. Han blev kvar där i nio år, av vilka sex tillbringades i fångläger för medborgare i mot Indien fientliga nationer under kriget. (Eidlitz är österrikare av judisk börd.)

Boken, som är översatt från det tyska originalmanuskriptet, har tidigare varit utgiven i Sverige. Nu har den kommit i en ny och utvidgad upplaga hos Askild & Kärnekull.

"Den glömda världen" är en underbar bok, stilistiskt högklassig, levande och med en säregen ton av andlig höghet. Den berättar om både yttre och inre, själsliga, händelser i ett språk som, ehuru i översättning, är mästerligt i klarhet och skönhet.

Eidlitz inför läsaren i en ur europeisk, kristen synvinkel annorlunda religiös värld med ett sökande som kretsar kring andra religiösa traditioner än vi i västerlandet är vana vid. Att kalla hinduismen med dess meditation, dess tro på Krishna som världens Herre och dess djupsinniga atman-filosofi "hednisk" eller "vidskeplig" vore utomordentligt vulgärt och okunnigt. Hinduernas religiositet är, när den är som finast, sprungen ur människosjälens djupaste, äkta behov och andliga liv. Där finns en visshet som inte är mindre än de kristnas och som innebär tro på Guds godhet och livets mening. Och

indisk religiös livssyn är ingenting som måste vara främmande och egendomligt för en europé. Den torde tvärtom kunna uppfattas som naturlig för vilket sinne som helst som förmår frigöra sig från religiösa fördomar.

Det är mycket glädjande att så många böcker om hinduismen nu finns på svenskt språk. Nyligen har ju "Ramakrishnas samtal" och Vivekanandas "Ingivelses ord" kommit på Proprius, och tidigare har bl. a. "Upanishaderna" (Natur och Kultur) funnits. Och nu har vi alltså, i ett fint designat nytryck, "Den glömda världen". Dessa skrifter kan bidra till en fördjupning av uppriktigt sökande människors religiositet och en ökad förståelse för "främmande" former av religiös tro.

SM

ETT MEDIUM BERÄTTAR

Nybloms förlag i Uppsala — med ny bokförläggare: Carl-G. Swanström — fortsätter tydligen den parapsykologiska utgivningen från Gösta Nybloms tid. Man har i år utkommit med en skrift "På gränsen mellan två världar" av ett holländskt medium W. A. H. Mulder-Schalekamp. Boken påminner om Astrid Gilmarks och Lilly Åkerbloms redogörelser för egna upplevelser.

BREV

Redaktör Magnusson,

Först och främst vill jag tacka Er för en tidning, som jag tycker blir allt bättre för varje år — med ett undantag: varför är det så väldigt angeläget för Er att förfölja kristendomen? Tidningen skulle verkligen vinna på att vara en läsning för alla sökare — för färdig med sitt sökande blir man ju aldrig, antingen man är t. ex. kristen eller buddist eller spiritualist. Viktigt för oss alla är, att vi är ärliga i vårt sökande och i våra motiv och inte brister i tolerans emot oliktankande — också en form av kärlek till nästan! Som kristen skulle jag dessutom tycka det vore alldeles galet av mig att ge ett omdöme om buddismen. Känner Ni aldrig så? Men tyvärr: har Ni en dålig uppfattning om kristendomen så måste det ju bero på att vi kristna har svikit. Jag kan bara hoppas, att Ni instämmer med den katolska författarinnan Gunnel Vallqvist, då hon i sin lilla bok "Till dess dagen gryr" skriver: "Gudsriket finns överallt där kärleken bekännes som enda giltiga lag, och endast där!"

Egentligen är mitt ärende bara att sända över de senaste numren av våra två katolska tidskrifter, därför att jag tyckte det var så ytterst lite som stämde med dem i Er artikel om kristna tidskrifter. Ni

talar om att dialog med oliktankande saknas. Läs då Gunnel Vallqvists inledningsanförande till G 72-konferensen! Och Ni talar om den "så sorgliga helvetestron". Läs då, vad vi katoliker tror om helvetet (Credo, sid. 146)! Helvetet är Guds frånvaro i en människa, Kärlekens frånvaro. Jag tror faktiskt inte det är så stora skillnader i religionerna i den uppfattningen. Kanske vi är varandra närmare än Ni tror, trots att jag är katolik?

Karin von Rutkowski

Svar:

Jag tycker inte att jag "förföljer" kristendomen. (Var skulle jag följa efter den? Jag lämnar inte denna tidnings spalter.) Men jag ogillar de kristna dogmerna om det ovetbara och riktar kritik mot dessa, det är sant. Samtidigt har jag ett positivt intresse för "högre" former av kristendom, såsom hos Teilhard de Chardin, Schweitzer, Robinson och Tillich. Min artikel om Robinson är ju kristendoms-positiv. Den mannen har en djup och allvarlig religiös tro, som jag finner intressant.

Inte sällan rekommenderas jag en "tolerans" som går ut på att jag inte skall kritisera den och den övertygelsen. Men om nu alla slags troende, som begär undantagsställning för sin tro, skulle vinna gehör för detta, kunde ingen kritik förekomma. Fick inget sägas som strider mot någons övertygelse, skulle Sökaren få bestå av idel blanka sidor — och vem ville då läsa den?

Kristendomen är statsreligion här i landet och har därför många anhängare — långt, långt fler än den skulle ha, om olika livsåskådningar konkurrerade på lika villkor. Men den privilegierade ställning som den kristna tron har, är för mig inget skäl att sätta den i särklass: den måste finnas i att bli uppställd för kritisk granskning liksom andra läror som det propageras för. Om jag petar mycket på kristendomen, beror det givetvis på att den i vårt land är så mycket mer aktuell än t. ex. buddismen, hinduismen och islam.

Att det skulle vara olämpligt av en kristen att ge ett omdöme om buddismen kan jag inte förstå. Tvärtom är det väl naturligt att den som bekänner sig till någon religion, sätter sig in i och bedömer andra former av religion. Endast då kan han få en uppfattning om hållbarheten i sin egen övertygelse. Om man är intresserad av religion, måste man, enligt min mening, studera det religiösa i dess olika yttringar och inte begränsa sig till en enda form.

Det finns mycket gemensamt hos bekännare av olika religioner. Det som skiljer dem åt är inte minst de för varje religion typiska dogmerna — för kristendomens del framför allt dess anspråk att Jesus var Guds enfödde son, världens ende frälsare och Gud själv, dess idé att Jesus är historiens brännpunkt, påståen-

KONTAKT

Har du tid att brevväxla och är en SÖKARE så skriv till en sjuklig 62 års änka, ärlig, uppriktigt och förstående med seriösa intressen. Tacksam för alla svar till "Kanske en vän", Sökaren f. v. b.

GAVOR

Anonym, 20:—; Curt Liljenström, Eskilstuna, 75:—; Anne-Marie Kraatz, Lidingö, 10:—. Summa 105:—. Hjärtligt tack! Red.

dena att han uppstod från de döda och för upp till himmelen för att i tidens ände "döma levande och döda". Det är dogmerna som reser murar mellan religionerna och deras folk. Riv murarna, så kanske de troende kan samlas kring den allmänreligiösa idén om det gudsrike som "finns överallt där kärleken bekännes som enda giltiga lag".

Vad jag mest respekterar och tolererar inom det religiösa området är tveksamhet, känsla för det outgrundliga med livet. Minst förståelse har jag för bestämda, dogmatiska påståenden om det ovetbara.

*

I ett senare brev, som skrevs innan Karin von Rutkowski såg mitt ovan återgivna svar, säger hon bl. a. att kristna människor, som läser Sökaren, ständigt blir ledsna över vad som uppfattas som angrepp på deras tro. "Kristendomen står eller faller med om den är en gudomlig uppenbarelse eller inte. Vi tror det, Ni tror det inte. När Kristus säger: 'den, som har sett mig, har sett Fadern', är det för att han är en Guds uppenbarelse på jorden."

Jag förstår att kristna personer kan bli ledsna över en del av Sökarens innehåll — och kanske glada över andra delar. Jag kan inte göra något åt detta. Sökaren skall vara en fri tidskrift för livsåskådningsfrågor, där olika meningar kan brytas mot varandra. Teistiska tankar har ju också framförts — och då har kanske en del ateister blivit ledsna. När det påstås att Buddhas lära är otidsenlig, har kanske några buddhister blivit förgäddade. Och att artiklar om "flygande tefat" ogillas av flera — och gillas av andra — vet jag.

Karin von Rutkowski tror att kristendomen är en gudomlig uppenbarelse. Och hon säger att jag inte tror detta. Men jag vill hellre formulera min mening så: jag vet inte om kristendomen har gudomligt ursprung, men jag finner det obekräftat och osannolikt. Jag tycker det är naturligt att uppfatta kristendomen som en yttring av mänsklig religiositet, av samma kvalitet och karaktär som islam och judendomen men annorlunda än hinduismen och buddismen.

SM

SM:

I LIVSÅSKÅDNINGSDEBATTEN

Såvitt jag känner till är Sökaren den enda fria, mångsidiga tidskrift för livsaskådningsfrågor, värd att nämnas, som finns i vårt land. Andra, såsom Vår Lösen, Kristet Forum, Religion och Kultur, Credo och Vår Kyrka, står på kristen grund, och redigeringen av dem sker ju utifrån kristna värderingar med den särskilda vinkling och begränsning som den religiösa utgångspunkten ger. Sökaren däremot vill objektivt och förutsättningslöst behandla väsentliga livsaskådningsproblem. Här beskrivs och diskuteras skilda religioner, samfund och filosofier — vilket är unikt i svensk press — och här hålls ett ständigt vaksamt öga på det parapsykologiska fenomenet och forskningsområdet, som jag menar är det allra mest betydelsefulla för debatten om livet och döden.

Naturligtvis kan man tänka sig en annan uppläggning av en fri tidskrift för livsaskådningsfrågor. Sökaren redigeras på ett mycket personligt sätt efter den uppfattning jag har om vad som är av vikt och värde. Här ägnas stor uppmärksamhet åt mysterier, psykiska företeelser, UFOs, oortodoxa idéer av skilda slag. Vegetarismen förs fram som sanning (jag är ju själv vegetarian). Sökaren anknyter inte till vanliga värderingar och synsätt bland s. k. bildade människor; den är inte suggererad av den allmänna atmosfären och intresseinriktningen i kulturdebatten. Den går sin egen väg.

Enligt min mening är Sökaren en mycket levande tidning. Och den är på väg uppåt. Det statsbidrag (kvalitetsbidrag) som den i år erhållit måste uppfattas som ett medgivande att den är ett värdefullt inslag i den svenska kulturdebatten. Men någon riktigt erkänd och uppmärksam tidskrift är Sökaren ännu inte. Den

skickas ut till flera betydande tidningar men citeras eller omnämns sällan. I Vår Lösen nr 2, 1972, nämner professor Carl-Martin Edsman oss på ett ganska välvilligt sätt. Han säger om SM bl. a. att han "ambitiöst och icke utan kritik rör sig på de svåra gränsområdena mellan parapsykologi och spiritualism med en personlig dragning åt den senare". (?) På ett annat ställe i samma artikel upplyser Edsman att "i denna annars toleranta, balanserade och stundom alltför okritiska tidskrift utsättes Nya testamentets tillförlitlighet och Jesu historicitet för en överdriven skepsis". Vår kristendomskritik ser Edsman mot bakgrund av "den hävdvunna spiritualistiska tolkningen av urkristendomen". (?) I Kvällsposten 27 augusti nämns kort under rubriken "Kultur-aktuellt" Brita Rodosis Walt Whitman-artikel. I Studiekamraten är Sökaren ständigt upptagen i en översikt över svenska tidskrifter. När Var Hur nämner "Sökaren, tidning för livsaskådningsfrågor" i en artikel om den religiösa pressen. Det är troligt att vi förekommit i press och böcker några fler gånger under senaste året, men de ovan nämnda är de enda jag känner till — förutom några rader i närstående bladen Utan Gräns och GICOFF-Information.

Vi är således ännu inte riktigt på tapeten i Sverige. Jag vill därför be dem av våra läsare som tycker såpass bra om Sökaren att de kan tänka sig att tala väl om den, att hjälpa till med litet reklam. I läsekretsen finns t. ex. flera journalister och andra skribenter. Tänk om de kunde ge Sveriges "enda fria, mångsidiga tidskrift för livsaskådningsfrågor, värd att nämnas", litet uppmärksamhet för en gångs skull!

Som bilaga medföljer inbetalningskort

SÖKAREN

Nr 10 1972 Årgång 9

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Postgirokonto: 70 60 47-8

Tel: 08/69 60 27

Konsulter:

Roland Adlerberth

Nils-Olof Jacobson

Bo R. Ståhl

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 1973 32:—

Halvår 17:—

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postfach 10128, Helsingfors 10 postgiro 53 33-2. Helår kostar då 24 mk, halvår 13 mk.

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 350:—, halvsida 200:—, småannonser 8:— per cm men minst 24:—.

Copyright resp. förf.

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1972

INNEHÅLL:

Nils-Olof Jacobson:

Intryck från en Englandsresa 1

Alf Ahlberg:

Albert Schweitzer 11

Sune Stigsjö:

Olof Jönsson — än en gång 13

Intervju med Gunnar Furuland 14

Olle Wedholm:

Leva 16

Curt Berg:

N. Sri Ram 18

Astrid Setterwall-Ångström:

I Bangalore 20

Utländsk bokvandring med Roland Adlerberth 22